MIESIĘCZNIK HERALDYCZNY

WYDAWANY PRZEZ ODDZIAŁ WARSZ. POLSKIEGO TOW. HERALDYCZNEGO

Nr. 1. Warszawa, Styczeń 1932. Rok XI.

WARUNKI PRZEDPŁATY:
Członkowie Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, którzy uiścili roczną wkładkę w wysokości 24 zł., otrzymują bezpłatnie „Miesięcznik“ oraz „Rocznik“. Prenumerata dla niecztonków na „Miesięcznik“ wynosi rocznie w kraju: zł. 18, — zagranicą: zł. 20.

Członkowie Oddz. Lw. winni wpłacać na konto P. K. O. № 153.091, członkowie Oddz. Warsz. oraz niecztonkowie na konto P. K. O. № 21.621.
Korespondencję i artykuły nadsyłać pod adresem:
Tow. Heraldyczne, Bibl. Ord. Krasińskich, Okólnik 9.

(W RAZIE PRZEWIDZIANEJ ODPOWIEDZI, ZAŁĄCZYĆ DO LISTU ZNACZEK POCZTOWY).

Inscriptiones clenodiales.

ZAPISKI LIWSKIE Z XV WIEKU.

1. Liw, 13 sierpnia 1464.

Item Paulus ducit testes contra duces. Primus Paulus Zaboklyk, secundus Martinus de Czaplye filius Michaelis de Zabokly de clenodio **Bolesczycze**. Item de clenodio **Poborzanye** Mczislaus de Cripi, Paulus de Suchodol. Item de clenodio **Corabye** Andreas Plichta de Polyko, Nicolaus de ibidem frater Plychtha.

Yako ya tho wyem Pavel s xanzey zyemy nye cradnye any se slodzeymy zywye.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 49 v.

2. Liw, 13 sierpnia 1464.

Item Johannes ducit testes contra dominos duces. Primus Philippus de Orzechowo, secundus Bolestha de ibidem de armis **Bolesczycze,** tercius Swyanthoslaus antiquus de Polozye, Petrus filius ipsius de clenodio **Cownathi,** quintus Paulus Kanscha de Jazwiny et sextus Nicolaus filius ipsius de clenodio **Ladi**. Yako ya tho wyem Jaan nye cradnye s xanzey zyemy any se slodzeymy zywye.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 50.

3. Liw, 13 sierpnia 1464.

Item prout nobilis Johannes alios Sczuka de Choyeczno per dominos duces Mazowie fuit inculpatus, quomodo non bene viveret in terra ducali videlicet furtive cui testibus mandaverunt se expurgare, dictus autem Johannes testes ad instanciam dominorum ducum testes conscripsit, adveniente autem tempore dictorum testium ipse Johannes produxit testes et se omnino ad instanciam dominorum ducum totaliter expurgavit nobilibus de tribus clenodiis videlicet primus testis Philipus cum Bolesta de clenodio **Bolesthy,** Swyanthoslaus cum Petro filio suo de Polazye de clenodio **Kownathi**, item Paulus Kanscha cum Nicolao filio suo Jazwynii de clenodio **Ladi,**

qui prestiterunt iuramentum, quia bene vivit in terra ducali, sic taliter iuraverunt: Yako ya tho wyem Jaan s xanzey zyemy nie cradnye any se slodzeymy zywye.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 50 v.

4. *Liw, 12 maja 1468.*

Castellanus Zacroczimensis et capitaneus Lywensis.

Item generosus dominus Andreas de Mylanowo vigore dominorum ducum Mazowie interposuit penam vallatam zaclath centum sexagenas grossorum in mediis grossis inter nobiles Nicolaum, Petrum et Johannem Stephani Wirzik de Polycowo et partes adherentes et specialiter de armis **Lubycze** ex una et Petrum cum Zyemak et filios ipsorum videlicet Stanislao Petri et Johanne cum Nicolao Zemakonis de ibidem et partes adherentes et specialiter de armis **Junoschi** ex altera partibus causa pacis.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 116.

5. *Liw, 2 marca 1469.*

Item nobilis Petrus Thome de Grodzonelanky proclamat Stanislaum alias dwaselyaso de clenodio **Rogalye** generum suum, quia Swyanthoslaum germanum ipsius de ibidem occidit, de vivo fecit mortuum.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 147 v.

6. *Liw, około r. 1470.*

Johannes ducit testes contra dominos duces. Item primus Martinus Mylewsky de Caluschino, secundus Stanislaus de ibidem de clenodio **Bolesthe**. Item Stanislaus filius Cristini de Boyan. Item Nicolaus filius Stanislai de Zalywye, quartus Zyemak de Polykowo de clenodio **Jvnosche**. Item quintus Nicolaus Olchovo de Caluschino, Stanislaus frater ipsius de clenodio **Modzelye,** Johannes filius Laurencij de ibidem. Yako ya tho wyem Jan nye cradnye s xanzye zyemy any se slodzeymy zywye.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 191 v.

7. *Liw, około r. 1470.*

Item Gregorius ducit testes ad instanciam dominorum ducum. Primus Nicolaus Wyelanthko de Polazye, secundus Petrus de Olchowka de clenodio **Ostoye,** tercius Nicolaus Olchowo de Caluschino, quartus Mathias filius Mroczek de ibidem de clenodio **Modzelye,** quintus Jacobus de Strupyechowo, sextus Broschek de ibidem de clenodio **Jassyona**. Yako ya tho wyem Gregorzs nye cradnye s xanzey zyemy any slodzeymy zywye.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 193.

8. *Liw, 8 sierpnia 1471.*

Nobilis Paulus de Choyeczno ducit testes contra Nicolaum Galeczsky. Primus Martinus Mylewsky de Caluschino, secundus Stanislaus etiam Mylewsky de ibidem de armis **Bolesti,** tercius Johannes filius Goschek, quartus Nicolaus ambo filii Goschek de Dambrowka de armis **Fschczelye,** quintus Zyemak de Polykowo, sextus Petrus Osczazs de ibidem de Choyeczno. Yako ya to wyem Pavel de

Choyeczno Mykolayewye z yego barczi in Choyeczno dzyessyanczonth pczol nye viderl chaczyebną rzeczą et any y myothu fswoy dom nyewnyoszl any thego vzithkv ma any go vschkodzyl yako polthori kopi groschi, quos testes debet statuere in sex septimanis.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 215 v.

9. *Liw, r. 1476.*

Vadium Jaczewo.

Nobiles Nicolaus de Wyrzbno subiudex Lywensis et Andreas Galeczky procurator Lywensis vigore serenissimi principis et domini Conradi Dei gratia ducis Mazowie interposuerunt penam vallatam alias zaklath sexaginta marcas Cracovienses inter nobiles Nicolaum, Johannem, Bartholomeum et Paulum et aliorum de eodem genere **Lubyczy** ex una et inter nobiles Syągnyew cum filiis ipsius videlicet Stanislao et Nicolao et aliorum de eodem genere **Rawyczy** ita tamen, quod inter se non debent bello agere, sed iure procedere.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 368 v.

10. *Liw, r. 1477.*

Domini iudicio sedentes vallaverunt vadium inter nobilem Jacobum de Vanschosche et eius parantellam ex clenodio **Afdaynczye** et inter nobilem Urbanum de Kripy et eius parantellam de clenodio **Pobozanye** et idem Jacobus de Wanschosche ex sua parte hoc vadium fideiussit et fideiussores statuit et primus Gregorius de Kathi, secundus Sasinus de ibidem, tercius Allexius de Wanschosche, quartus Albertus de Thurna et isti fideiussores eidem Jacobo fideiusserunt ad bona eius hereditaria, ex altera parte idem Urbanus fideiussores 4 locare debet, tam bonos sicut solus, in duabus septimanis.

Liwska gr. Inscr. ks. 1 f. 346 v.

Uwagi: Zbiór podobnych co do treści zapisek mazowieckich ogłosiłem już w t. VIII Rocznika Herald., w skład tego zbioru wchodziły jednak również wywody szlachectwa. Ogłoszone tutaj zapiski zaczerpnięte są z księgi liwskiej i pozostają w związku z różnemi instytucjami prawnemi, obowiązującemi na Mazowszu. Służą one w pierwszym rzędzie do określenia przynależności rodowej szlachty ziemi liwskiej, a tem samem pośrednio są cennym materjałem przy badaniach nad kształtowaniem się osadnictwa rodowego w tej ziemi.

A więc z pośród 10 zapisek — 6 tyczy się oczyszczenia z zarzutu przestępstwa kradzieży (nr. 1, 2, 3, 6, 7, 8), treścią 3-ch jest instytucja prawna „zakładu“ czyli vadium (nr. 4, 9, 10), a jedna (nr. 5) tyczy się przestępstwa zabójstwa (homicidium). Oskarżony o kradzież musiał się z tego zarzutu, uwłaczającego jego czci, oczyścić zapomocą świadków z 3 rodów. Zwykle stawało po dwóch świadków z jednego rodu, przyczem pierwsza para świadków należała niejednokrotnie do rodu oskarżonego. Dalsi przedstawiciele rodów świadczących nie pozostawali częstokroć w żadnym stopniu pokrewieństwa z oskarżonym, gdyż tenor zapiski nie mówi nic o pokrewieństwie, byli więc zapewne powoływani jako przyjaciele wzgl. sąsiedzi[1]).

---

[1]) Tymieniecki, Procesy twórcze formowania się społeczeństwa pol. w wiekach średnich. Warszawa, 1921, str. 197, 200, 201.

Ilość świadków również nie zawsze była jednakową t. j. nie wynosiła 6 z 3 rodów, a więc po dwóch z każdego rodu. W zapisce nr. 6 mamy 7 świadków z 3 rodów, a w zapisce nr. 8 występuje 4 świadków z 2 rodów, natomiast przy dwóch ostatnich świadkach — nie podano ich przynależności rodowej, co należałoby może wziąć na karb nieuwagi pisarza sądowego.

Na 6 wypadków oczyszczenia się z powodu zarzutu kradzieży aż w pięciu wypadkach oskarżycielami są książęta mazowieccy, a tylko w jednym wypadku (nr. 8) osoba prywatna (Mikołaj Gałecki) ex re kradzieży pszczół i miodu z barci.

Instytucja prawna zakładu czyli t. zw. vadium, bardzo charakterystyczna dla Mazowsza, chociaż spotykana w formie zakładu pomiędzy rodami i w innych dzielnicach Polski[2]), była rodzajem kary umownej (poena vallata), ustanawianej między osobami lub rodami na wypadek niewypełnienia zobowiązań przez jedną ze stron. Celem vadium tak w sprawach karnych, jak i cywilnych było zapobieganie rozstrzyganiu spraw spornych w drodze prywatnej, a więc niejednokrotnie gwałtem, a kierowanie ich na drogę prawną t. j. do sądu[3]).

Trzy zapiski (nr. 4, 9, 10) odnoszą się właśnie do vadium pomiędzy rodami, a ustanowione zostały „causa pacis".

Zapiska nr. 5 w sprawie zabójstwa jest zapewne związana z główszczyzną, którą winien uiścić zabójca rodzinie zabitego.

Drobna stosunkowo ilość opublikowanych tutaj zapisek heraldycznych liwskich z XV wieku daje nam wiadomość o 14 rodach osiadłych w tej ziemi, są to w większości rdzenne rody mazowieckie, jedynie Awdańcowie i Wczelicze należą do przybyszów z Małopolski i Wielkopolski. Załączam indeks rodów z wyszczególnieniem osób do nich przynależnych.

Zygmunt Wdowiszewski.

Wykaz rodów.

	Nr.
1. **Awdaniec** *(Afdaynczye)*	
Jakób z Wąsoszy	10
2. **Jasieńczyk** *(Jassyona)*	
Broschek ze Strupiechowa	7
Jakób ze Strupiechowa	7
3. **Jastrzębiec** *(Bolesczycze, Bolesthy)*	
Marcin z Czapli	1
Marcin Milewski z Kałuszyna	6, 8
Stanisław Milewski z Kałuszyna	6, 8
Bolesta z Orzechowa	2, 3
Filip z Orzechowa	2, 3
Michał z Żaboklik	1
Paweł z Żaboklik	1
4. **Junosza**	
Stanisław, syn Krystyna z Bojan	6
Piotr z synem Stanisławem, Ziemak z synem Mikołajem, i Jan — z Polikowa	4, 6
Ziemak z Polikowa	4, 6

[2]) N. p. w Małopolsce. W r. 1426 przychodzi do zakładu między rodami Lisów i Szreniawitów Helcel, Starodawne prawa polskiego pomniki, t. II nr. 2101.

[3]) Dunin, Dawne prawo mazowieckie, Warszawa, 1880 str. 180/1, i Tymieniecki, op. cit. str. 162/3.

	Nr.
5. Korab *(Corabye)*	
Andrzej Plichta z Polikowa	1
Mikołaj z Polikowa.	1
6. Łada	
Mikołaj, syn Pawła z Jaźwin . . .	2, 3
Paweł Kanscha z Jaźwin	2, 3
7. Lubicz	
Jan, Mikołaj i Piotr, synowie Stefana Wyrzyka z Polikowa	4
Bartłomiej, Jan, Mikołaj, Paweł i inni	9
8. Modzela	
Maciej, syn Mroczka z Kałuszyna .	7
Jan, syn Wawrzyńca z Kałuszyna .	6
Mikołaj z Kałuszyna (Olszewic) . .	6, 7
Stanisław z Kałuszyna (Olszewic). .	6
9. Ostoja	
Piotr z Olchówki	7
Mikołaj Wielądko z Pułazia. . . .	7

	Nr.
10. Pobóg *(Poborzanye)*	
Mieczysław z Kryp	1
Urban z Kryp	10
Paweł z Suchodołu	1
11. Rawicz	
Siągniew z synami Mikołajem i Stanisławem	9
12. Rogala	
Stanisław alias Dwaselyaso	5
13. Suchekownaty *(Cownathi)*	
Świętosław stary z Pułazia	2, 3
Piotr, syn Świętosława z Pułazia . .	2, 3
14. Wczele *(Fschczelye)*	
Jan, syn Goszka z Dąbrówki . . .	8
Mikołaj, syn Goszka z Dąbrówki . .	8

Szkice z życia szlachty zawkrzeńskiej w XV i XVI wieku.

III.

GNIAZDO WILKÓW.

Strzegowscy.

Do zwartego kompleksu wsi na Zawkrzu, obejmującego całą parafję dąbrowską, prawie całą srzeńską i większą część kuczborskiej, a stanowiącego własność Dołęgów, należało m. in. Strzegowo. Stąd pisał się na początku XV wieku Stanisław ze Strzegowa. Pojawia się on po raz pierwszy w aktach płońskich w dn. 13 lipca 1406, jako zastępca pani z Dąbrowy i kmiecia Jakóba w sprawie przeciwko Guntkowi z Glinojecka. Zastępstwo przed sądami wykonuje, zdaje się, zawodowo. Spotyka się go bowiem dość często na rokach w Płońsku i Płocku. M. in. w czerwcu 1409 jest zastępcą Dobiesławy z Dąbrowska przeciwko Dołęgowej z Galomina, a miesiąc później przyjmuje zastępstwo Andrzeja z Galomina.[106]) Ks. Ziemowit Mazowiecki

[106]) Płoń. n. 767, 767-a, 957, 1282, 1302.

powierza mu w dn. 19 listopada 1412 wraz z kantorem płockim Daćbogiem i Adamem z Zielonej zastępstwo przed Benedyktem de Macra w sprawie zażaleń przeciwko Krzyżakom.[107]) W dn. 15 marca 1413 jest już sędzią zawkrzeńskim.[108]) Z tą godnością występuje przed sądem ziemskim w Płocku w r. 1416, oskarżony przez kmiecia Stanisława z Dzierżazny, iż mu bezprawnie zabrał własność jego wartości 30 grzywien. Stanisław ze Strzegowa przedkłada jednak wyrok sądu gajonego wydany zaocznie na podstawie prawa chełmińskiego przeciwko kmieciowi, który popełniwszy kradzież, zbiegł i nie stawił się pomimo ogłoszenia wezwania, a przysądzający mu jako dziedzicowi wszystkie jego ruchomości. Wskutek tego sąd ziemski nie uwzględnia skargi kmiecia, odrzuca jednak równocześnie za daleko idące żądania dziedzica.[109])

W roku 1425 zastępuje Stanisław ze Strzegowa, sędzia zawkrzeński, ks. Ziemowita Mazowieckiego w sprawie jego z Sieciechem z Oraczewic o dobra Sojki. Stawia on podchwytliwe pytania skarżącemu szlachcicowi. Książę wygrywa sprawę.[110])

Za zasługi swoje otrzymał od księcia Ziemowita[111]) znaczną darowiznę.

W Archiwum Głównem warszawskiem znajduje się oryginalny dokument pergaminowy nr. 1451, darowany archiwum przez Hubego. W dokumencie tym Janusz ks. Mazowiecki „attentis et consideratis dignis meritis et fidelitatis constancia nobilis viri fidelis Stanislai de Pechniewo iudicis Zawskrzen." zatwierdza w Ciechanowie w piątek przed św. Katarzyną 1427 darowiznę Ławska w ziemi wiskiej, uczynioną przez brata swojego Ziemowita księcia mazowieckiego, Stanisławowi Pechniewskiemu „Stanislao Pechnyewsky". Dokument jest autentyczny, tylko na miejscu, gdzie wpisano późniejszem pismem Pechniewo i Pechnyewsky, znać wyskrobanie pierwotnego tekstu. Z urzędu sędziego zawkrzeńskiego, który Stanisław ze Strzegowa piastował od r. 1413 do 13 lipca 1429,[112]) i z posiadania przez niego wsi Ławska w ziemi wiskiej, — o czem poniżej będzie mowa — wynika, iż dokument był wystawiony dla Stanisława Strzegowskiego, a później zapewne jakiś Pechniewski usiłował zapomocą tego dokumentu stworzyć sobie przodka.

W dn. 27 sierpnia 1429 jest Stanisław ze Strzegowa sędzią płockim.[113]) Urząd ten piastuje przez długie lata.

Jako sędzia płocki występuje Stanisław ze Strzegowa bardzo często nietylko w aktach sądowych, ale bierze także czynny współudział w życiu publicznem ówczesnego Mazowsza.

Zachowało się dość dużo jego wyroków. Niektóre z nich, a mianowicie oryginały pergaminowe z 6 kwietnia 1444 i 27 marca 1449, zaopatrzone są jego pieczęcią z h. Dołęga.[114]).

W r. 1435 bierze on udział przy akcie wykupna ziemi wiskiej między książętami Bolesławem a Władysławem mazowieckimi. W r. 1438 jest jednym z arbitrów i jednaczy w sprawach między tymi książętami a biskupem i kapitułą płocką. W tym samym roku jest świadkiem przy zawarciu umowy w Błoniu między książętami Ziemowitem, Władysławem i Bolesławem. W jego obecności darowuje książę Władysław dom w Płocku rodowcom jego księdzu Dołędze kanonikowi płockiemu i bratu jego Świętosławowi, zwanemu Goliasem, marszałkowi nadwornemu mazowieckiemu w r. 1440. Jest świadkiem, gdy ten książę ustanawia w r. 1444 spadkobiercą Bolesława mazo-

---

[107]) Lites. II 177. [108]) J. w. [109]) Płoń. n. 2614. [110]) K. Maz. 170. [111]) Zatem najpóźniej w pierwszej połowie r. 1426. Zob. Balzer str. 474. [112]) Płoc. g. wiecz. 11 f. 191. [113]) Płoc. z. wiecz. rel. 1 f. 251 i Mław. wiecz. rel. 1 f. 85 v. [114]) Arch. Płoc.

wieckiego na wypadek swego bezpotomnego zejścia.[115]) Po raz ostatni spotykamy go w końcu grudnia 1456 w aktach sądowych.[116])

Stanisław ze Strzegowa posiadał dział w Waśniewie w pow. mławskim, który sprzedał w r. 1434 rodowcowi Gromadze z Rykaczewa za 150 kóp gr.[117])

W r. 1452 zabezpieczył posag swojej żonie Małgorzacie, w kwocie 240 kóp groszy na dobrach swoich Strzegowie i Prusocinie. W tym samym roku przeprowadził dział dóbr swoich między synów: Mikołaj otrzymał Ławsko w ziemi wiskiej, Wojciech Pokrytki w zawkrzeńskiej, a Zawiszy przypadły Strzegowo i Prusocino w powiecie srzeńskim.[118])

O Mikołaju ze Strzegowa, który był w r. 1438 kuchmistrzem nadwornym księcia „magister coquine curie“ [119]), a następnie pisał się z Ławska, częste są wzmianki w aktach wiskich. Od niego pochodzili Ławscy h. Dołęga, która to rodzina wygasła w XVIII wieku.

Drugi syn, Wojciech, kupił w r. 1440 wójtostwo w Bartnikach [120]), a w r. 1454 Mdzewo od Andrzeja, Mikołaja i Piotra z Mdzewa, przytem pisał się Strzegowskim z Bartnik [121]). Nabył także Narzym w Prusach, prawdopodobnie dopiero po zawarciu pokoju z r. 1466 [122]). Wojciech z Bartnik był sędzią w r. 1457, następnie kasztelanem ciechanowskim w r. 1466, wreszcie kasztelanem zakroczymskim. Spotykamy liczne wzmianki o nim w Metryce mazowieckiej aż do r. 1485 [123]).

O potomstwie jego dowiadujemy się z rezygnacji Anny, córki niegdy Wojciecha z Bartnik, żony Pawła ze Szczytna, z praw do dóbr ojczystych na rzecz braci rodzonych Mikołaja kanonika płockiego i warszawskiego, Tomasza i Jakóba w r. 1487 [124]).

W r. 1493 podzielili się bracia Tomasz i Jakób wobec dygnitarzy, m. in. rodowców Mikołaja z Dobrzykowa, kasztelana płockiego i Zawiszy z Kondrajca, chorążego płockiego i marszałka nadwornego mazowieckiego, dobrami ojczystemi. Tomasz otrzymał Pokrytki w Zawkrzeńskiem i Narzym z kilku innemi wsiami w Prusach „in terris Prussie“, Jakób zaś Bartniki w ziemi ciechanowskiej [125]).

Jakób był protoplastą rodziny Bartnickich h. Dołęga wygasłej w XVIII wieku.

Ksiądz Mikołaj, kustosz płocki, sekretarz królewski, był używany do misji dyplomatycznych przez króla Aleksandra [126]).

Tomasz służył rycersko, był chorążym płockim. Podczas wyprawy wołoskiej otrzymał r. 1497 w obozie pod Suczawą darowiznę licznych dóbr skonfiskowanych szlachcie województwa płockiego, która nie uczyniła zadość obowiązkom służby wojennej. W r. 1504 został kasztelanem płockim [127]). Prócz dóbr odziedziczonych po ojcu i po bracie Mikołaju, otrzymał od dalszych krewnych częścią tytułem darowizny, częścią drogą kupna, dobra Unieszki, Drogiska, Dunaj. Żonie swojej Katarzynie, córce Ninogniewa z Kryska, kasztelana raciąskiego, później wojewody płockiego, zabezpieczył na dobrach swych posag w kwocie 945 fl. węgier. w r. 1493 [128]). Miał z nią córki Jadwigę zakonnicę, Annę za Janem Lasockim, podkomorzym dobrzyńskim [129]) i syna Jakóba, ur. 1509 [130]), z czasem kasztelana płockiego, któremu

---

[115]) K. Maz. 183, 189, 197, 201, 202, 209 i t. d. [116]) Płoc. z. wiecz. rel. 1 f. 251 i Mław. wiecz. rel. 1 f. 85 v. [117]) Metr. Maz. 335 f. 11. [118]) Metr. Maz. 337 f. 61. [119]) Metr. Maz. 335 f. 22 v., 24. [120]) Metr. Maz. 3 f. 162. [121]) Metr. Maz. 335 f. 22 v. [122]) Dziedzice Narzymia, poddani Zakonu, napastujący pogranicze Mazowsza w czasach po pokoju toruńskim (Lites), nie mieli nic wspólnego z Dołęgami. [123]) Metr. Maz. ks. 5 i 6, także K. Maz. [124]) Metr. Maz. 6 f. 200 v. [125]) Wierzb. n. 1156. [126]) Lib. Q. 14, 17 i Historja politycz. Polski w Encyklopedji Polskiej V. 642. [127]) Wierzb. II n. 886, III n. 1269. [128]) Metr. Maz. 6 f. 298. [129]) Wierzb. IV n. 2674 i 22014. [130]) Szreń. 4 f. 443 v., 444.

pozostawił znaczną fortunę. Ten pierwszy zaczął się stale pisać Narzymskim i jest protoplastą tej senatorskiej w XVI, XVII i XVIII wieku rodziny [131]).

Podczas gdy synowie Wojciecha, kasztelana zakroczymskiego, a w szczególności ksiądz Mikołaj i Tomasz byli ludźmi zapobiegliwymi, dbającymi o własne interesa, ale służyli również i sprawie publicznej i uzyskali zaszczytne stanowiska, potomstwo trzeciego syna Stanisława ze Strzegowa, Zawiszy, przedstawia obraz haniebnych stosunków rodzinnych i wyjątkowego, nawet w średniowieczu, zdziczenia. Żadnych stanowisk w służbie publicznej nie zajmowali.

O samym Zawiszy rzadkie są wzmianki w aktach. Ostatni raz spotykam go w r. 1476 [132]). Żył jednak dłużej, gdyż wdowa po nim, Anna występuje w ostatnich latach XV wieku z małoletnim jeszcze widocznie synem, Wojciechem.

Zawisza ze Strzegowa pozostawił liczne potomstwo.

Z synów jego spotykamy Leonarda po raz pierwszy w r. 1488, gdy prawuje się ze swoją sąsiadką, Anną, wdową po Mikołaju z Kuskowa, i jest obwiniony o pobicie i poranienie Doroty, żony kmiecia z jej majątku.

W r. 1494 Jan, Leonard i ich bracia ze Strzegowa mają ostry zatarg z Mikołajem z Mdzewa. Książę Jan mazowiecki ustanowił zakład 200 grzywien dla zapobieżenia gwałtom pomiędzy powaśnionymi rodowcami „de armis do langy utraque parte". Jako ręczyciele za zachowanie spokoju wystąpili również członkowie rodu, Stanisław ze Srzeńska i Włodzimierz z Kliczewa [133]).

Bracia ze Strzegowa mieli gwałtowne spory nietylko z sąsiadami i krewnymi, ale także między sobą. Zatarg między Leonardem a Jerzym starał się w r. 1495 załagodzić ich rodowiec, Jakób Kruszyna z Dramina, do którego się byli zwrócili jako do jednacza. Wezwał ich, by „pro omnibus iniuriis" wyznaczyli po dwóch arbitrów [134]). Wezwanie to było bezskuteczne. Zatarg zakończył się tragicznie. Wkrótce bowiem potem, Jan z Czarnocina wraz z córką swoją Barbarą, wdową po Jerzym ze Strzegowa, wnosi, imieniem małoletniej wnuczki swojej Katarzyny, oskarżenie o zabicie swego zięcia Jerzego przez brata jego Leonarda ze Strzegowa, który „de vivo fecit mortuum" [135]), jak mówi formuła sądowa. O synie zabitego, Jerzym, niema jeszcze mowy w skardze, był to widocznie pogrobowiec.

W trzy lata później, podobną żałobę wnosi Michał z Redzina, stryj małoletniej Doroty, córki niegdy Adama z Redzina i Barbary ze Strzegowa, o zabicie ojca jej, a brata swego rodzonego, wspomnianego Adama z Redzina. Zabili go szwagrowie, Mikołaj ze Strzegowa wraz z braćmi Andrzejem i Bernardem, synowie niegdy Zawiszy ze Strzegowa [136]).

W r. 1499 dowiadujemy się o nowem zabójstwie w rodzinie Strzegowskich. Leonard ze Strzegowa, zabójca brata swego Jerzego, stanął już przed sądem Bożym. Wdowa po nim Elżbieta z Łaszewa, wyszła powtórnie za mąż za Pawła Śmiecińskiego, z ziemi ciechanowskiej. Dziećmi po Leonardzie, Barbarą, Anną, Katarzyną i Stanisławem — dwoje pierwszych wkrótce umiera — opiekuje się szwagier zmarłego Zygmunt z Łaszewa [137]). Wnosi on skargę o zabicie stryja swoich pupilów, Mikołaja ze Strze-

---

[131]) Widziałem genealogję Narzymskich, począwszy od Stanisława ze Strzegowa aż do ostatnich czasów, ułożoną na podstawie zupełnie wiarygodnych dokumentów przez p. Zygmunta Wdowiszewskiego. [132]) Srzeń. 2 f. 23 v. [133]) Srzeń. 2 f. 389 v., 407, 594 v. [134]) J. w. f. 643. [135]) Srzeń. f. 651. [136]) J. w. 724. [137]) Była to jedna rodzina z Kryskimi (Paprocki i Boniecki). Zygmunt z Łaszewa otrzymał wielkie nadanie w Płockiem z okazji wyprawy w r. 1497. Później był chorążym płoc. (Wierzb.).

gowa, przeciwko jego zabójcy. Jest nim brat zabitego, Bernard, który go — przy współudziale drugiego brata, już nieżyjącego Andrzeja — pozbawił życia [138]).

Szwagier pani Elżbiety, Tomasz ze Strzegowa, wystąpił o oddanie sobie w opiekę dzieci po bracie Mikołaju i ich działów w Strzegowie, Prusocinie i Mdzewie. Sąd polubowny przyznał mu tę opiekę. Matka jednak z drugim mężem nie zastosowali się do tego wyroku. Tomasz skarżył ich więc przed sądem w Srzeńsku o wydanie dzieci i ich spadku. Nadto wniósł Tomasz ze Strzegowa oskarżenie przeciwko Pawłowi Śmiecińskiemu, widocznie szlachcicowi bez majątku, siedzącemu „na fartuszku u żony" „qui sedit super dote in Strzegowo", iż zabił brata jego rodzonego Andrzeja ze Strzegowa, a o współwinę oskarżył szwagrową Elżbietę, wdowę po bracie Leonardzie, obecnie panią Śmiecińską [139]).

Zabity Andrzej ze Strzegowa, poślubił był niedawno córkę Jakóba z Dziedzic, podsędka ziemi zawkrzeńskiej, Jadwigę, której posag w kwocie 100½ kóp groszy zabezpieczył był w r. 1498 na swoich działach w Strzegowie, Prusocinie i Mdzewie [140]). Dziwnem by się może wydawało, iż dygnitarz ziemi zawkrzeńskiej wydał dość posażną jedyną córkę za członka rodziny skalanej już podówczas burdami, zabójstwami, nawet bratobójstwem, przytem człowieka niezamożnego. Miało to jednak swoje głębsze przyczyny. Niełatwo bowiem było panu podsędkowi znaleźć odpowiedniego zięcia. Pomimo urzędowego stanowiska, jakie zajmował, nie cieszył się Jakób z Dziedzic poważaniem wśród szlachty.

W r. 1486 został podsędkiem zawkrzeńskim. Sprawował swój urząd bez przeszkód jeszcze do 25 czerwca 1492 [141]). We wrześniu tego roku wakuje jednak miejsce podsędka „propter patratum fratricidium", jak brzmi zapiska w księdze sądowej [142]), a dnia 15 października notuje pisarz sądowy: „subiudicis sede vacante propter patratum fratricidium et laudum terrestre propter causa dicti fratricidii et toleracionem". Pan podsędek ustąpił zatem z urzędu z powodu bratobójstwa i pod naporem szlachty, która na wiecu wystąpiła przeciwko tolerowaniu zbrodni. Dopiero 9 grudnia 1493 r. obejmuje Jakók z Dziedzic ponownie urzędowanie. Oczyścił się ponoś z zarzutu. Dowiadujemy się o tem ze znacznie późniejszej zapiski sądowej z 3 października 1513. Przed sądem w Srzeńsku, w którym obok sędziego zasiadał podsędek Jakób z Dziedzic, stanął Zbigniew Wilkanowski, starosta bratjański. Odmówił jednak zeznań przed podsędkiem mówiąc: „Nie wiem czy godzien jesteś mnie sądzić, gdyż brata swojego rodzonego zabiłeś". Podsędek tłumaczył się: „Zabiłem, ponieważ na mnie nastawał... Zostałem z tego powodu usprawiedliwiony". „Interfeci quia erat mihi obnoxius... et ego sum pro isto iustificatus". Gdy się zaś żalił, iż go podsądny obraził, sędzia odroczył rozprawę [143]). Zakończenia sprawy nie znalazłem w aktach. Zapewne ją załagodzono pozasądownie.

Jakób z Dziedzic oczyścił się widocznie z zarzutu bratobójstwa obroną konieczną. Opinja publiczna zwracała się jednak przeciwko niemu. Pomijano go przy awansie na sędziego. Pozostał do śmierci — umarł w roku 1516 [144]) — podsędkiem. Z czasów jego niezwykle długiego urzędowania pozostały liczne wzmianki o nim w aktach srzeńskich, a także oryginalne jego wyroki, m. in. jeden z r. 1495 z dobrze zachowaną pieczęcią jego z h. Dołęga [145]).

[138]) Srzeń. f. 779 v. [139]) J. w. 779, 760 v. [140]) J. w. 728 v. [141]) Srzeń. z. 2 f. 247, 533 v. [142]) J. wyż. f. 538. zob. Wolff A. Starszeństwo urzędów, Warszawa 1928, str. 9. [143]) Srzeń. 3 f. 7, ks. 2 f. 569 v, ks. 4 f. 612. [144]) Metr. Kor. 29 f. 442. [145]) Arch. Głów. o. p. n. 1883.

Starości nie miał spokojnej. Zięć zginął tragiczną śmiercią. Córka zapewne jeszcze wcześniej umarła, gdyż niema o niej wzmianki w skardze o zabójstwo Andrzeja ze Strzegowa, ani też nie sprawuje opieki nad pozostałym małoletnim synem Marcinem, którym dziadek macierzysty i syn jego Jan, obok stryja Tomasza, zajmować się musieli. Miał też kłopoty z siostrzeńcem żony, Alfonsem z Duczymina, który nastawał na jego życie, roszcząc sobie pretensje do jego majątku Drogiska w srzeńskim i Dunaj w mławskim powiecie. Zapewne by się uchronić przed napaściami „ob crebras in securitatem vite inquietationes, quas sepius habebat a nob. Alphonso de Duczymino" i czując się bezpieczniejszym w Srzeńsku, jak na wsi, oddał w r. 1502 oba majątki w dzierżawę na czas swojego życia Mikołajowi, kustoszowi katedralnemu i Tomaszowi, chorążemu płockiemu, braciom z Bartnik, jako bliższym sobie, rodowcom „tamquam propinquioribus" za czynszem rocznym 27 kóp groszy. Wkrótce wprowadzono ich w posiadanie tych majątków. Później ugodzili się oni z groźnym Alfonsem z Duczymina za spłatą 200 kóp groszy i stali się właścicielami obu wsi.

Jakób z Dziedzic miał syna jedynaka Jana, którego zapewne dla ekspiacji za postępki swoje i swoich najbliższych, poświęcił stanowi duchownemu. Temu Janowi, dziedzicowi Dziedzic, starającemu się o skromne stanowisko kapelana przy kaplicy św. Wojciecha w Srzeńsku, zezwoliła w r. 1514 Marusza, wdowa po Stanisławie Srzeńskim, wojewodzie płockim, na wybudowanie domu przy tej kaplicy, jako rezydencji kapelana. Na wypadek jednak gdyby godności „prepositi eiusdem capelle" nie otrzymał — widocznie były jakieś przeszkody — miała mu zwrócić koszty budowy w kwocie 15 kóp groszy.

Wnuka Jakóba z Dziedzic, Marcina ze Strzegowa, wymieniano często w aktach srzeńskich wśród innych Strzegowskich procesujących się przez dłuższy czas, w pierwszych latach XVI wieku, z ks. Mikołajem i chorążym Tomaszem z Bartnik o połowę Mdzewa.

Z ośmiu synów Zawiszy ze Strzegowa żyło w tym czasie już tylko dwóch. Reszta procesujących się to wdowy i małoletnie sieroty po zabitych lub zmarłych ich braciach.

Najmłodsza z rodzeństwa, Wszeborka, wyrwała się z tego gniazda wilków. Poślubiła spokojnego mieszczanina i kołodzieja w Przasnyszu, sławetnego Jana Zaw — jest to oczywiście niemieckie Sau. Rodzina wypłaciła jej tytułem posagu w r. 1507 skromną kwotę 20 kóp groszy [146]).

Wyjaśnienia powodów, dla których mordowano się nawzajem w rodzinie Strzegowskich, akta nie podają. Zapewne były to — jak zwykle — kwestje majątkowe. Powody do sporów dawały prawdopodobnie, niepodzielone dobra Strzegowo, Prusocino i część Mdzewa o łącznym obszarze kilkunastu włók, na których jednak siedziało ośmiu braci z ich rodzinami, a z których nadto były także i siostry do spłacenia.

Jakąś rolę w tych krwawych zajściach odegrała także kobieta, Elżbieta z Łaszewa. Pochodziła ona z rodu Prawdziców, o którym średniowieczna kronika skandaliczna notuje kilka romantycznych wypadków, tak na ogół zresztą rzadkich wśród wcale nie romantycznej szlachty mazowieckiej. Należeć do niego miała, według legendy, kochanka Władysława Hermana i matka nieślubnego jego syna Zbigniewa. Weszła do tego rodu Dorota z Węgrzynowa, która — jak opisuje Długosz — podejrzana

146) Srzeń. 4 f. 152 v, 133 v, 136, 673 v, 310 v, i t. d.

Wykaz członków Polsk. Tow. Heraldycznego

z dnia 1 stycznia 1932 r.

Członków Oddziału Lwowskiego oznaczono*

I. Członkowie honorowi.

*Balzer Dr. Oswald, Lwów, Pl. Bernadyński 3.

Ptaszycki Stanisław, Warszawa, ul. Długa 13.

Nieżyjący członkowie honorowi.

Prezes honorowy: Radzimiński-Luba Zygmunt.

Członkowie: Jabłonowski Aleksander. — Małecki Antoni. — Prochaska Dr. Antoni. — Pułaski Kazimierz. — Reiski br. Artur. — Sanguszko ks. Roman. — Wojciechowski Tadeusz.

II. Członkowie dożywotni i założyciele.

*Pierzchała Ludwik, Lwów, Pijarów 56c. m 3.

Radziwiłł ks. Albrecht, Nieśwież.

Sanguszko ks. Roman, Gumniska, p. Tarnów.

Zamoyski hr. Jan-Kanty, Stara Lubovna, Czechosłowacja.

III. Członkowie czynni.

Białkowski Dr. Leon, Lublin, Archiwum Państwowe.

*Chołodecki-Białynia Józef, Lwów Zielona 35.

*Czołowski Dr. Aleksander, Lwów, Archiwum Miejskie.

*Dąbkowski Dr. Przemysław, Lwów, Mickiewicza 14. — Dunikowski Dr. Juljusz, Warszawa, Przeskok 2. — Dziadulewicz prof. Stanisław, Cieślinek, p. Józefów, woj. Warsz.

*Fijałek X. Dr. Jan, Kraków, Kanoniczna 20.— *Friedberg Dr. Marjan, Kraków, Archiwum Miejskie.

Halecki Dr. Oskar, Warszawa, Filtrowa 7.

Kamocki Franciszek, Warszawa, Koszykowa 29. — Kętrzyński Dr. Stanisław, Warszawa, Mazowiecka 16.—Kolankowski Dr. Ludwik, Warszawa, Żabia 4. — Kozierowski X. Stanisław, Winnagóra, p. Miłosław.—Krasiński hr. ord. Edward, Warszawa, Okólnik 9.

*Polaczkówna Dr. Helena, Lwów, Archiwum Ziemskie. — Puzyna ks. Józef, Warszawa, Warecka 9.

*Semkowicz Dr. Władysław, Kraków, Studencka 15.

Wdowiszewski Zygmunt, Warszawa, Foksal 16.

Zwierkowski Jerzy, Warszawa, Marszałkowska 77.

IV. Członkowie zwyczajni.

Adamowski Dr. Agenor, Warszawa, Lwowska 9, m. 3. — Alexandrowicz Józef, Wierszuba, p. Wilno (Hotel Georges) — *Archiwum Miasta Lwowa, Lwów, Magistrat — *Archiwum Ziemskie, Lwów, Pl. Bernadyński 3. — Arkuszewski Kazimierz, Pilica (zamek) woj. Kieleckie. — Arnold Dr. Stanisław, Warszawa, Nowy Zjazd 5.

Bastrzykowski X. Aleksander, Góry Wysokie, p. Dwikozy. — Bem de Cosban Włodzimierz, Grójec (zamek) p. Oświęcim. — *Białobrzeski Władysław, Lwów, Gosiewskiego 4. — *Bibljoteka Baworowskich, Lwów, Kornela Ujejskiego. 2 — Bibljoteka Kórnicka, Kórnik, woj. Poznańskie — Bibljoteka ord. Krasińskich, Warszawa, Okólnik 9. — Bibljoteka ord. Zamoyskiej, Warszawa, Żabia 4. — *Bielecki Emil, Rzeszów, Krakowska 19. — *Bielski hr. Juljusz, Lwów, Kopernika 42. — Bielski Sarjusz Tomasz, La Haye, 13 Duchattelstraat. Holand. *Biesiadecki Franciszek, Lwów, Potockiego 50. — Biesiadecki Maciej, Kraków, Mikołajska 5. — Bohdanowicz Mieczysław, Wilno, Mickiewicza 12. — Borkiewicz Seweryn, Kielce, sk. pocz. 262. — Borkowski hr. Piotr, Strusów, woj. Tarnopolskie. — Borzewski Artur, Długie p. Rypin, woj. Warszawskie. — Bouffałł Bronisław, Warszawa, Marszałkowska 11, m. 12. — Bourbon i Obojga Sycylji ks. Karolina, St. Sauveur. p. Roquebrunne s/Argens, Francja. — Branicki hr. Adam, Wilanów (zamek), p. Warszawa— Brudziński Zygmunt, Kawenczyn, p. Szymanów, woj. Warsz. — Brzeziński-Dunin Stanisław, Warszawa, Filtrowa 31. — Budny Jan, Żulin, p. Rejowiec, woj. Lubelskie.

Chełmicki Henryk, Warszawa, Krak.-Przedmieście 16/18. — Chłapowski Gustaw, Warszawa, Czackiego 9. — Chołoniewski Mieczysław, Warszawa, Karowa 5. — Chrzanowski Wincenty, Moroczyn, p. Hrubieszów, woj. Lub. — *Cieński Adolf, Lwów, Kornela Ujejskiego 8. — Cieński Ludomir, Lwów, Sykstuska 45 — Ciszewski Stefan, Morsk, p. Koszyce, woj. Kieleckie — Czapla Zygmunt, Inowrocław, Toruńska 19. — Czapski Hutten hr. Bogdan, Smogulec, woj. Poznańskie.— Czapski-Hutten hr. Emeryk, Leśnictwo Synkowickie, p. Słonim — Czarnecki Stefan, Dobrzyca, woj. Poznańskie. — Czarnowski Jan, Rossocha, p. Rawa Mazowiecka, woj. Warszawskie.— Czarnowski Józef, Warszawa, Hoża 47 — Czartoryski ks. Olgierd, Baszków, woj. Poznańskie. — *Czerwiński Zygmunt, Łuck, Mickiewicza 5. — Czetwertyński-Światopołk ks. Seweryn, Warszawa, Kr.-Przedm. 30. — Czosnowski Leon, Warszawa, Górnośląska 26. — Czyżewski X. Florentyn, prałat, Łuck, Brygidek 3, woj. Woł.

Dal Trozzo Antoni, Warszawa, Wspólna 3. — *Danielski Jan, Rzeszów, Trzeciego Maja 20. — Daszkiewicz-Korybut Aleksander, Warszawa, Mokotowska 51/53.— Dażwański Stefan, Lwów, Akademicka 7.— Dąmbski Wacław, Winiary, p. Warka, woj. Warszawskie. — Dobiecki Artur, Biskupice, p. Sieradz, woj. Łódzkie. — Dobiecki Tadeusz, Sady, p. Potworów, woj. Kieleckie — *Drzewicki Dr. Stefan, Stanisławów, Trzeciego Maja 3.

Eynarowicz Wincenty, Kudrawka, p. Nowy Dwór k/Grod. woj. Biał. —Eynarowicz Stanisław, Ostrówek, p. Grodno, woj. Białost.

Frankenstein Waldemar, Warszawa, Kopernika 30. — Frankowska Marja - Róża, Warszawa, Polna 74 —. *Frankowski Wawrzyniec, Sieradz, Warszawska 11, woj. Łódz.

Gajewska Felicja, Turzno, woj. Pomorskie. — Garbacik X. Franciszek, Sietesz, p. Markowa, woj. Lwowskie. — Gembarzewski Miłosz, Warszawa, Koszykowa 17. — Gerlicz Aleksander, Kamień, p. Opole, woj. Lubelskie. — Geschke Dr. Bruno, Gdańsk, Hundegasse 47. — Gierowski Włodzimierz, Warszawa, Al. Ujazdowskie 3/5. — Gołogórski Leon, Warszawa, Ordynacka 5. — Gosiewski Tadeusz, Warszawa, Foksal 6. — Gostyński Lucjan, Otwock, woj. Warszawskie. — Grabowski hr. Emil, Warszawa, Al. Jerozolimskie 53, m. 505 —. Grabowski Kazimierz, Zbietka, p. Mieścisko, woj. Pozn. — Grocholski hr. Remigjusz, Warszawa, Mazowiecka 10 — Grodzicki Tadeusz, Wrząca, p. Blaszki, woj. Łódzkie. — Grzybowski Witold, Ruszki p. Sochaczew, woj. Warszawskie. — Gumiński Kazimierz, Zalesie, p. Rzeszów, woj. Lwowskie.

Hempel Jan Marjan, Warszawa-Żoliborz, Al. Wojska Polsk. 4. — Henisz Stefan, Okocim. — Horoch br. Zdzisław, Bokszyce, p. Ostrowiec n/Kam. woj. Kiel. — *Horodyski Franciszek, Lwów, Ziemiałkowskiego 8. — Horoszewicz Tadeusz, Warszawa, Mazowiecka 13.—Humnicki Stefan, Ruszków, p. Łysów k/Siedlec, woj. Lub.

Idźkowski Stefan, Warszawa, Topolowa 3. — Iwanowska Ludwika, Piątkowo, p. Zieleń, woj. Pomorskie.

Jabłońska Marja, Bydgoszcz, Zamoyskiego 6.— Jałowiecki Mieczysław, Kamień p. Kalisz, woj. Łódzkie. — Jarmołowicz Jan, Warszawa, Trembacka 10. — Jarnuszkiewicz Czesław, Warszawa, Nalewki 4. — Jasieński Henryk, Radom, Marjacka 7. —Jasiński Zygmunt, Warszawa, Widok 8. — Jaskłowski Wacław, Mnichów, p. Jędrzejów, woj. Kieleckie. — Jełowicki-Bożeniec X. Bkp. Adolf, Lublin, sk. p. 68. — Jełowicki X. Gustaw, Łuck, Brygidek 3.—Jełowicki Stefan, Sikorowo, p. Inowrocław.—Jezierski hr. Jerzy, Worotniów p. Łuck, woj. Wołyńskie. — Jezierski hr. Stanisław, Grenoble, Hôtel Bristol, Franc. — Jezierski hr. Władysław, Warszawa, Krak.-Przedmieście 45. — Jezierski hr. Władysław, Sobienie, p. Sobienie Jeziory woj. Lub. — Jurjewicz Paweł, min. Ateny, pos. polskie, Grecja.

Karnkowski Władysław, Piaski, p. Teresin Sochaczewski. — Karski Włodzimierz, Warszawa, Królewska 7. — Karwosiecki Zdzisław, Konstancin, willa Leliwa, p. Skolimów. — Kieszkowski Zygmunt, Warszawa, Zgoda 4. — Kleniewski Przemysław, Kluczkowice, p. Opole, woj. Lubelskie. — Kobylański Aleksander, Janowice n/Dunajcem, woj. Krak.—Komorowski hr. Piotr, Zabrzeźnia, p. Główno, woj. Łódzkie.—Komorowski Stanisław, Bojanowo k/Niska, woj. Lwowskie. — Konarski Szymon, Łomża, Bank Ziemiański, woj. Białost. — *Konczyńska Wanda, Kraków, Retoryka 15. — Konopka Józef, Warszawa, Adama Pługa 6. — Korytowski hr. Erazm, Zaleszczyki Małe, p. Jazłowiec, woj. Tarnop. — Kozicki Dr. Jerzy, Drohobycz, Sp. A. „Nafta", woj. Lwowskie. — Kosiński Stanisław, Nowa Wieś, p. Słupca, woj. Łódzkie. — Kozłowski Stanisław Aleksander, Warszawa, Chmielna 27. — Koźmian Jan, Wierzchowiska, p. Piaski Luterskie, woj. Lub.—*Krasicki hr. August, Lisko zamek, p. Lisko, woj. Lwowskie. — *Krasicki hr. Ksawery, Bachorzec, woj. Lwowskie. — *Kruczkowski Sylwester, Lwów, Kadecka 28. — *Krzepela Józef, Kraków, zakład Helclów. — Krzyżański Bolesław, Warszawa, Daniłowiczowska 16. — Kublicki - Piottuch Alfred, Warszawa, Mazowiecka 10. — Kurnatowski Adam, Warszawa, M. S. Z. — Kurnatowski Eryk, Warszawa, Smolna 9. — Kumaniecki Ludwik, Kolendziany, woj. Tarnopolskie. — Kurowski Jul-

jan, Warszawa, Al. Róż 6, m. 3. — Kurzeniecki Józef, Zdołbunowo, skr. p. 2, woj. Wołyńskie. — *Kusztelan Bohdan, Warszawa, Wspólna 61.

Lanckoroński hr. Antoni, Lwów, Kraszewskiego 3. — Landsberg Konrad, Łuck, Mickiewicza 7.— *Laskowski Stanisław, Zawiercie, Zielona 28, woj. Kieleckie. — *Lasocki hr. Zygmunt, Lwów, Trzeciego Maja 2. — Lekszycki Jerzy, Paryż, XVI. rue Pierre Du Creux 6, Francja. — *Leszczyński Adam, Kraków, Śląska 5. — Lipiński - Szur Stanisław, Warszawa, Al. Trzeciego Maja 16.—Lubomirski ks. Eugenjusz, Chodorów, woj. Lwowskie.— Lubomirski ks. Jerzy - Aleksander, Krośniewice, woj. Warsz. — Lubomirski ks. Konstanty, Warszawa, Al. Ujazdowskie 23. — Lubomirski ks. Stanisław, Warszawa, Al. Ujazdowskie 23. — Lubomirski ks. Stefan, Warszawa, Senatorska 37.

Łastowiecki Kazimierz, Sietesz, p. Markowa, woj. Lwowskie. — Łęcki Stanisław, Warszawa, Al. Ujazdowskie 18.—Łoś hr. Adam, Adamów, p. Krasnobród, woj Lubelskie —Łoś hr. Stanisław, Niemce p. Lublin (Hotel Victoria). — Łoza Stanisław Warszawa, Kopernika 15. — Łoziński Bronisław, Łódź, Gdańska 67.—Łuniewski Adam, Warszawa, Kredytowa 1. — Łyskowski Tomasz, Poznań, Niegolewskich 17.

Mackiewicz Antoni, Łódź, Karolewska 11.— *Maniewski Mateusz, Chodzież, woj. Poznańskie. — Marchocki-Ścibor Zygmunt, Krzesk, p. Międzyrzec Podl. woj. Lub. — Meysztowicz Aleksander, Wilno, Zygmuntowska 12. — Meysztowicz Zygmunt, Lubikowicze, p. Sarny, woj. Poleskie.—*Mękicki Rudolf, Lwów, ul. Kopcowa 6.— Miączyński hr. Jan-Antoni, Lublin, Krak. Przedmieście 20. — Michałowski hr. Józef, Rzym, via Botteghe Oscure 15. — Mieroszewski ord. Leonard, Czechy, p. Słomniki, woj. Kiel. — Mikulicz - Radecki Witold, Warszawa, Al. Ujazdowskie 37. — *Miliński Józef, Helenków, p. Kozowa, woj. Tarnopolskie. — Młochowska Julja, Warszawa, Wiejska 17. — Morzycki Lucjan, Brzyszewo, p. Chodecz, woj. Warszawskie. — Moszyński hr. Jan, Toruń, Rybaki 47.

*Niedźwiecki Lucjusz, Miechów, Warszawska 30, woj. Kiel. — *Nowacki X. Dr. Józef Poznań, Ratajczaka 12.

*Oczkowski, Stanisław, Lublin, Krak. Przedmieście 51. — Około - Kułak Kazimierz, Siewiersk, p. Czerniewice, woj. War. — Olszowski Karol, Warszawa, Górnośląska 22.—Ostaszewski-Ostoja Adam, Kraków, ul. Wolska 24. — Ostrowski Aleksander, Warszawa, Okólnik 7-a.—Ostrowski Andrzej, Warszawa, Nowogrodzka 7.—Odrowąż - Pieniążek Czesław, Warszawa, Mokotowska 63. — Odrowąż-Pieniążek Jan, Okocim, woj. Krakowskie.—Odrowąż - Pieniążek Jerzy, Warszawa Mokotowska 63.—

Paszkowski Wacław-Dominik, Warszawa, Święto-krzyska 30. — Pętkowski Jan, Kożuszkowo p. Wojcin, woj. Poznańskie. — Piasecki Tadeusz, Warszawa, Wspólna 35. — Piłsudski Stefan, Warszawa, Al. Jerozolimskie 57. — *Pisarczuk Kazimierz, Sanok, Rymanowska 128, woj. Lwow. — Plater-Broel hr. Marjan, Wilno, Zygmuntowska 22.—Plater-Broel hr. Witold, Osiecz Wielki, p. Boniewo, woj. War. — Podczaski Janusz, Bydgoszcz, Polanka 2. — Podkomorski Dr. Jan, Warszawa, Kapucyńska 3. — Pogonowski Dr. Jerzy, Warszawa, Obrońców 1.— Ponikiewski Stefan, Drobnin, p. Krzemieniewo, woj. Pozn. — Poniński hr. Józef, Warszawa, Wilcza 62. — Popławski Bronisław, Warszawa, Żurawia 28. — Potocki hr. Henryk, Warszawa, Górnośląska 35. — Potulicki hr. Michał, Château de Prébally, p. Gex, (Ain) Francja — Potworowski Andrzej, Kobylniki, p. Błaszki, woj. Łódzkie. — Prażmowski-Belina Zbigniew, Warszawa, Długa 25. — Przezdziecki hr. Konstanty, Warszawa, Foksal 6.—Przezdziecki hr. Rajnold, Warszawa, Foksal 6. — Pułaski Franciszek, Paris, IVe, 6 Quai d'Orléans Fran. — Pusłowski hr. Wojciech, Grubno, p. Chełmno woj. Pomorsk.

Raczyński Stefan, Warszawa, Mianowskiego 15. — Radoński Józef, Żelazków, pow. Kalisz, woj. Łódzkie.— Radoszewski Michał. Krempa, p. Poddembice, woj. Łódzkie. — Radziwiłł ks. Artur, Rytwiany, woj. Kieleckie. — Radziwiłł ks. Franciszek, Warszawa, Kredytowa 4. — Radziwiłł ks. Karol, Warszawa, Piękna 12. — Radziwiłł ks. Konstanty, Zegrze, p. Serock n/Narwią woj. War. — *Ratajczak X. Stanisław, Wiry, p. Komorniki, woj. Poznańskie. — Rey hr. Andrzej, Warszawa, Koszykowa 6. — Riesenkampf Alfons, Warszawa, Ossolińskich 8. — Rostworowski Piotr, Niegoszowice, p. Rudawa k/Krak. — Rostworowski Stefan, Krasnobród woj. Lubelskie. — Rozwadowski Dr. Jan, Lwów, Cłowa 3.— Rudziński Stanisław, Warszawa, Akademicka 3. — Rusiecki Stanisław, Warszawa, Lwowska 13. — Ruszczycki Dr. Ludwik, Warszawa, Smolna 34 m 9. — Ruszkowski Marjan, Warszawa, Wiejska 9, m. 19. — Rybarski Dr. Antoni, Warszawa, Długa 13. — Rząśnicki Ludwik, Warszawa, Al. Jerozolimskie 49.

Sapieha ks. Paweł-Fryderyk, Bibiele, p. Tarnowskie Góry. — Sągajłło Witold, Kazimierz k/Strzemieszyc, woj. Kiel. — Scipio del Campo Włodzimierz, Drzewice, p. Piaski Lub. — Sczaniecki Michał, Poznań, Ogrodowa 18.—Sczaniecki Władysław, Łaszczyn, p. Rawicz, woj. Poznań. — Seminarjum Historyczne Uniw. Warszawskiego, Krak.-Przed. 26. — Siemieński Wacław, Dubicze, p. Brzeźnica k/Radomska. — Siemieński-Lewicki hr. Jan, Magierów (zamek), woj. Lw. — Skar-

żyński Adam, Sniechów, p. Żychlin, woj. Warszawskie. — Skirmunt Henryk, Mołodów, p. Motol, woj. Poleskie. — Skrzydlewski-Watta Zdzisław, Mechlin, p. Śrem, woj. Pozn. — Sławski Dr. Stanisław, Poznań, Matejki 60. — Słuszkiewicz Zdzisław, Warszawa, Al. Róż 10. — Sobański hr. Jan, Kobiele Wielkie, p. Radomsko. woj. Łódz. — Sobieszczański Ignacy, Warszawa, Inflancka 1. — Sokolnicki Henryk, Warszawa, Foksal 13, m. 1. — Stanisławski Wincenty, Kalisz, Stawiszyńska 12. — Stecki Bolesław, Srodopolce, p. Radziechów, woj. Tarn. — Stępczyński Szczęsny, Stelmachowo, p. Tykocin, woj. Białost. — Suchecki Stanisław, Wilno, Wileńska 48. — Suski Henryk, Kozłowo Biskupie, p. Sochaczew, woj. Warszawskie. — Szaniawski Stefan, Warszawa, Jasna 26. — Szaszkiewicz Aleksander, Bielice, p. Krośniewice, woj. Warszawskie. — Szatensztajn Władysław, Warszawa, Solna 4. — Szymanowski Eustachy, Warszawa, Moniuszki 8. — Szymański Franciszek, Warszawa, Plac Napoleona 3. — Szwejcer Janusz, Łask, woj. Łódzkie. — Śląski Jerzy, Orłowo, p. Płużnica, woj. Pomorskie. — *Śleszyński Józef, Łuck, gmach wojewódzki, woj. Wołyńskie.—Śliżień Olgierd, Dziewiątkowicze, woj. Nowogródzkie.—Świtkiewicz X. Józef, Lubstów, p. Sompolno, woj Łódzkie.

Taczanowski ord. Jan, Taczanów, p. Pleszew, woj. Pozn.—Taczanowski Stanisław, Podrzecze, p. Gostyń, woj. Pozn.—Targowski Józef, min. Warszawa, Foksal 3.—*Tarnowski hr. Hieronim, Rudnik n/Sanem, woj. Lwowskie.—Tarnowski hr. Michał Chorzelów, woj. Krakowskie.—Tarnowski hr. Stefan, Zaklików, woj. Lubelskie.—Taube br. Michał, Paris XVII c. 18 rue Wilhem, Francja.—Theodorowicz Leon, Tuchów, k/Tarnowa, woj. Krakowskie.—Trzebiński Stanisław, Komierowo, p. Przepałkowo, woj. Pozn.—Tuchołka Wiesław, Marcinkowo Dolne, p. Gąsawa, wojew. Poznańskie — Tyszkiewiczowa hr. Róża, Warszawa, Matejki 3.

*Ułaszyn Dr. Henryk, Poznań, Ratajczaka 36.— Uznański Jerzy, Szaflary, woj. Krakowskie.— Uznański Witold, Tyczyn, woj. Lwowskie.— Umiastowski Wojciech, Stoki, p. Bieniakonie, woj. Nowogr.

Wagner-Newlin Dr. Tadeusz, Warszawa, Żabia 4.—Walewski Kazimierz, Tubędzin, p. Błaszki, woj. Łódzkie — Walter de Croneck Marjan, Kraków, Sienkiewicza 27.—*Wąsowicz Jerzy, Lwów, Hoffmana 28.—Wehr Dr. Witold, Warszawa, Matejki 8.—Werbski Bzura Dr. Jan, Warszawa, Smolna 38.—Weryha Dr. Aleksander, Warszawa, skrz. p. 829.—Wiesiołowski Miron, Brześć n/Bugiem, Steckiewicza 25.—Wiktor Stanisław, Warszawa, Mokotowska 39.—Wiśniewski Adam, Gumniska, p. Tarnów, woj. Krakowskie.—Witanowski Michał, Piotrków Tryb., Stary Rynek 3. — *Włoczkowski Dr. Marjan, Krosno, Lwowska 2, woj. Lwowskie. — *Wojciechowski Dr. Zygmunt, Poznań, uniwersytet. — Wołoszewicz Zygmunt, Warszawa, Poznańska 32. — Woroniecki - Korybut ks. Stefan, Warszawa, Puławska 41. — Wyganowski Stanisław, Warszówka, p. Kalisz, woj. Łódzkie.

Zabłocki Franciszek, Śmigiel, gmach sądowy, woj. Pozn.—Załęski Stanisław, Warszawa, Al. Róż. 10.—Zamoyski hr. Franciszek, Podzamcze, p. Maciejowice, woj. Lub.—Zamoyski hr. Konstanty, Adampol, p. Włodawa, woj. Lubelskie.—Zamoyski hr. ord. Maurycy, Warszawa, Senatorska 37.—Zamoyska hr. Teresa, Drużbaki, p. Podoliniec, Czechosłowacja.— *Zawadzki Michał, Kraków, Kanoniczna 16.—Zawadzki Szczęsny, Lublin, Królewska 17.—Zdański Ksawery, Warszawa, ul. Ceglana 10.—Zdzienicki Siekiel Mieczysław, Kalisz, Piłsudskiego 28.— Żółkiewski Jerzy, Warszawa, Moniuszki 2.—*Żółtowska hr. Anna, Niechanowo, woj. Poznańskie.

o współudział w zamordowaniu swego męża Jakóba z Boglewic, kasztelana ciechanowskiego, wspólnie z kochankiem swym Janem Pieniążkiem, archidjakonem gnieźnieńskim, zbiegła do Prus pod opiekę Krzyżaków, później jednak wyszła powtórnie za mąż, za Ninogniewa z Kryska wojewodę płockiego[147]). Dom Laszewskich był, jak pisze Paprocki, z Kryskimi jednej dzielnicy. Do rodziny tej należała bliska krewna pani Elżbiety, Itamila Laszewska, której dzieje romansu i tajnego małżeństwa z Janem Zabrzezińskim, marszałkiem wielkim litewskim, błąkają się po aktach konsystorza płockiego z początków XVI wieku[148]).

Kilku Strzegowskich posiadało jeszcze w ostatnich dziesiątkach XVI wieku niewielkie działy w Strzegowie, Prusocinie strzegowskiem i Mdzewie.[149]) Paprocki, który tak doskonale znał szlachtę w Płockiem, o Strzegowskich nic nie wspomina. Być może, iż w czasie, gdy wydawał „Herby", już byli zeszli do rzędu drobnej szlachty, o której nie wiedział. W r. 1593 jeden z nich, szlachcic Jan Strzegowski, był sługą u Mostowskich.[150]) W XVII w. nie spotykam już Strzegowskich w aktach, a Strzegoccy, o których pisze Niesiecki, nie wymieniając herbu, to oczywiście inna rodzina = ze Strzegocina.

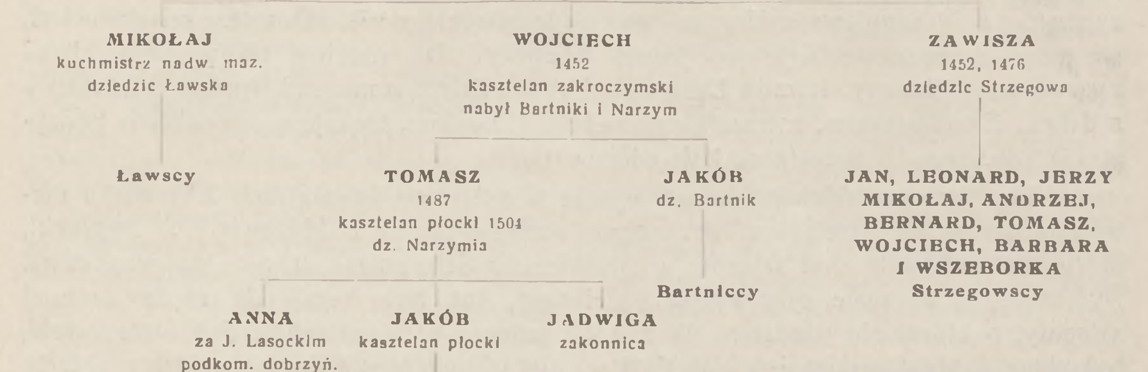
Wobec tego, iż potomkowie Zawiszy ze Strzegowa nigdy nie posiadali znaczniejszych dóbr, a w XVI w. należeli do niezamożnej szlachty, dziwnie brzmi wiadomość u Czackiego[151]) o ordynacji familji de Strzegowo, założonej jakoby w r. 1571. Wyjaśnienie, skąd się ta wiadomość wzięła, daje nam zapiska w Metryce koronnej z r. 1571,[152]) zawierająca zatwierdzenie przez Zygmunta Augusta układu zawartego między dwoma Strzegowskimi. Układem tym, wpisanym do akt grodzkich płockich nazajutrz po św. Kilianie r. 1537, a zdziałanym wobec rodowców Feliksa Srzeńskiego, wojewody i starosty płockiego, i Filipa Machczyńskiego podstarościego płockiego, zapisali sobie bracia stryjeczni Strzegowscy, Jan syn Tomasza i Marcin syn Andrzeja (o którym poprzednio była mowa), dziedzice działów w Strzegowie, Prusocinie i Starem Mdzewie, nawzajem cały swój majątek, na wypadek bezpotomnego zejścia jednego z nich. Wykluczyli równocześnie od dziedziczenia wszystkich innych braci (stryjecznych), krewnych, powinowatych, współrodowców czy współherbowców („gentiles seu clenodiales"). Układ ten był oczywiście reminiscencją zabójstw w rodzinie Strzegowskich — w których Tomasz nie brał udziału, a z powodu zabicia brata swojego Andrzeja wniósł był skargę przeciwko zabójcy, a synem zabitego, Marcinem się opiekował—i miał na celu usunięcie od spadku potomków zabójców. O jakiejś ordynacji rodzinnej nie było tu więc mowy. Nie nadawały się też do niej działy Jana i Marcina Strzegowskich we wspomnianych dobrach, wynoszące wszystkiego razem co najwyżej zaledwie kilkanaście włók. W r. 1571 postarali się zapewne spadkobiercy jednego z nich — nie wymienieni jednak w dokumencie królewskim — o zatwierdzenie tego układu.

Zapiska w Metryce koronnej mówi w nagłówku o „Approbatio ordinationis inter nobiles de Strzegowo fratres factae". Wprowadziła ona oczywiście Czackiego w błąd. Słowo „ordinatio" nie oznaczało tu bowiem ordynacji czy fideikomisu, lecz tylko układ.

Zygmunt Lasocki.

---

[147]) Dług. V 429 i Boniecki I 333. [148]) Ulan. III n. 293, 302, 313. [149]) Pawiński 59. [150]) Płoc. g. wiecz. 96 f. 363 v, 364. [151]) T. Czacki, O Litewskich i Polskich Prawach t. II. [152]) Ks. 110 f. 290 v.—293.

Miscellanea.

ZAGADKOWA PIECZĘĆ.

Najwybitniejszym przedstawicielem rodu Pierzchałów w średniowieczu — poza Klemensem, biskupem płockim, zmarłym w r. 1358 — był Iwan Radomiński, marszałek dworu Kaźka ks. szczecińskiego.

Serdeczny przyjaciel Władysława Opolczyka i Ulrika v. Jungingen, w. mistrza krzyżackiego, nie chciał uznać Władysława Jagiełły królem polskim, skutkiem czego wyrokiem, wydanym w Gnieźnie, dn. 12 czerwca r. 1408, został skazany za zdradę stanu na konfiskatę dóbr: Radomino, Balino, Sudragi, względnie na grzywnę w kwocie 10 000 fl., którą to karę — za wstawieniem się w. mistrza — król zniżył mu do połowy [1]).

Iwan miał brata Henryka, dwóch synów: Mikołaja i Pietrasza i córkę Dorotę.

Zdaje się, że Radomińscy nie byli w możności zapłacić olbrzymiej kary, nałożonej na nich i że — skutkiem tego — przenieśli się do Krzyżaków; w r. 1411 bowiem Iwan i Henryk zasiadali na t. zw. „ławie rycerskiej“, która sądziła Jerzego Wissberga, komtura radzyńskiego, obwinionego o zbrodnię stanu [2]).

Mikołaj Radomiński przeniósł się do Krzyżaków snać jeszcze wcześniej, niż ojciec, skoro już w kwietniu r. 1400 pisał się z Białochowa — Niclas von Schillingsdorf [3]).

Pietrasz natomiast, młodszy syn Iwana, dochował wierności Jagielle i —

---

[1]) Scriptores rerum Pruss. III, 174—5, Kod. dypl. Pol. I, 282—3, Kod. Wielkopol. V, 127.

[2]) Toeppen, Acten der Ständetage Preussens I, 187 nr. 145.

[3]) Joachim, Tresslerbuch, str. 71. Mikołaj Radomiński prosił w. mistrza o przeniesienie ruchomości i bydła do Prus (Codex epist. Vitoldi, str. 149) i wtedy zapewne dostał Białochowo. Król Jagiełło zwrócił część dóbr Mikołajowi (Ibid. str. 218).

prawdopodobnie — odzyskał dobra skonfiskowane, skoro pisał się z Radomina, był kasztelanem dobrzyńskim i cieszył się wielkiem zaufaniem tego króla.

Że Radomińscy byli h. Pierzchała, mamy na to następujące dowody:

I. W Archiwum miejskiem w Toruniu jest z tym herbem pieczęć Mikołaja de Redemy(no) z r. 1406 [4]).

W objaśnieniu wydawca nazywa Mikołaja Redmyn — Loschke (Łoski?) — nie umiem wyjaśnić, na jakiej podstawie.

II. W r. 1413 w Horodle ród Pierzchałów reprezentowało 2 Radomińskich: wspomniany poprzednio Piotr, kaszt. dobrzyń., który atoli pisze się już z Włoszczowy (kupionej od Dymitra z Goraja) i Henryk z Radomina, który do aktu przywiesił pieczęć z h. Pierzchała [5]).

III. W zjeździe szlachty ziemi dobrzyńskiej, odbytym dn. 25 stycznia 1434 r. w Dobrzyniu, w sprawie przyznania synom Władysława Jagiełły prawa do następstwa tronu po ojcu, wzięli też udział: Iwan i Jan z Radomina de clenodio Pirzchaly [6]).

Czyimi synami byli ci dwaj Radomińscy? — nie zdołam odpowiedzieć.

Po tym, przydługim wstępie, przystępuję do właściwego tematu, mianowicie do zagadkowej pieczęci.

W. Kętrzyński, mówiąc o synach Iwana z Radomina, pisze o Mikołaju w ten sposób:

„Mikołaj znany jest w dziejach pruskich pod nazwiskiem: Nicolaus v. Schillingsdorf i podpisał wraz z Janem Mgowskim i Janem Szczuplińskim preliminarz meldzyński. W r. 1424 w. mistrz zapisał mu dobra Białochowo i Białochówko (Schillingsdorf), choć je już wiele lat przedtem miał w posiadaniu. Tenże Mikołaj używał często pieczęci ojca swego z napisem: „Iwan v. Radomino, Mosinte non"... [7]).

---

[4]) Engel, Die mittelalterlichen Siegel... des polnischen Adels im Thorner Rathsarchive, tabl. IV nr. 67.

[5]) Semkowicz, Roczn. Tow. Herald. VII, 216.

[6]) Kod. dypl. Pol. II, nr. 578.

[7]) Kętrzyński W. O ludności polskiej w Prusiech niegdyś krzyżackich, str. 125.

*Od redakcji: Ujawnienie obecnie pieczęci Iwana z Radomina z h. Prus II (Wilcze kosy) przy dokumencie z r. 1402 podważa mocno dotychczasową tradycję o przynależności rodowej Iwana z Radomina do rodu Pierzchałów. Ś. p. Antoni Biliński, b. rejent w Rypinie, autor pracy **„Szlachta ziemi dobrzyńskiej za ostatnich Jagiellonów"**, którą obecnie drukuje Kasa Mianowskiego, poświęca Radomińskim dłuższy ustęp (str 139). Autor przyznaje wprawdzie marszałkowi Iwanowi z R. przynależność do rodu Pierzchałów, wymienia jednak, prócz Pierzchałów, siedem rodów, między innymi pieczętujących się herbami Prus II i Cholewa, dziedziczących na Radominie. Była to więc wieś drobnoszlachecka, a chociaż Biliński omawia rodziny ziemi dobrzyńskiej głównie na przestrzeni 1-ej poł. XVI wieku, to jednak nie ulega wątpliwości, że stosunki własności, w tego rodzaju wsiach nie ulegały tak szybkim zmianom.

Inny autor Jan Karol Dachnowski w „Sumaryuszu herbarza szlachty prusko-polskiej" tak pisze o Białochowskich h. **Cholewa**: „Przodkowie Białochowskich przyszli z Dobrzyńskiej ziemi do Prus, do wsi Białochowa, jak świadczy przywilej z r. 1417, wziąwszy dziedziczkę Białochowa Schillingsdorffównę..." (Wiadomości numizmatyczno-archeologiczne, t. IV, 1900 szp. 233).

Z powyższego wynika, że pochodzenie Iwana z R. jest dotychczas niejasne. Zachodzą zatem dwie ewentualności: 1) albo pieczęć Iwana z R. z h. Prus II należy rzeczywiście do jakiegoś imiennika marszałka Iwana, który był dziedzicem cząstki w R. 2) albo też znany nam marszałek Iwan nie był Pierzchałą, na co znamienne światło rzuca relacja Dachnowskiego.

Z. W.

Ponieważ byłem ciekawy, jak też wyglądała rzeczona pieczęć Mikołaja, wzgl. Iwana i czy istotnie w legendzie były niezrozumiałe słowa: „Mosinte non"?... zwróciłem się w r. 1914 do Archiwum państwowego w Królewcu z prośbą o przysłanie mi fotografji i odcisku tej pieczęci.

Jakież jednak było moje zdziwienie, gdy po tygodniu otrzymałem taką oto podobiznę żądanej pieczęci z wyjaśnieniem własnoręcznem dyrektora Archiwum królewieckiego Joachima, że jakiejkolwiek innej pieczęci Iwana i Mikołaja Radomińskich nie udało mu się odnaleźć w zbiorach archiwalnych.

Skoro, jak wykazałem powyżej, Radomińscy byli Pierzchałami a pieczęć omawiana przedstawia herb Wilcze kosy (Prus II) w swej najstarszej postaci, przeto sądziłem, że przysłano mi jakąś inną pieczęć.

Ś. p. Wojciech Kętrzyński potwierdził jednak z całą stanowczością, że otrzymałem pieczęć tę samą, odszukał nawet jej rysunek w swoich rękopisach; natomiast zgodził się z mojem zapatrywaniem, że legendę trzeba czytać inaczej, mianowicie tak: „Ywan von Redemino Sedoin"....... (nieczytelne). Coby atoli znaczyło to „Sedoin"? — nie zdołał rozwiązać.

Domysł ostateczny taki, że w r. 1402 (bo z tego roku pochodzi ta pieczęć) właścicielem jednego działu w Radominie był jakiś **Mikołaj** h. Wilcze kosy, być może zięć Iwana*.

L. Pierzchała.

Kawalerowie orderu św. Stanisława.

(1.XII.1815 — 29.XI.1830).

Namik Effendi, płk. piechoty wojsk tureckich, III—26. 6. 1830.
Napiórkowski Józef, kontroler w kom. rządow. wojny, III—2. 12. 1823.
Nawarski Andrzej, archiw. wydz. skarb. w kom. wojew. lubelskiego, IV—24. 5. 1829.
Neczwołodow Teodor, szkretarz gubernjalny, IV—1. 12. 1815.
Netrebski Józef, † 26. 4. 1836, r. st., III—1. 12. 1815.
Neügart Jan, prezydent Włocławka, IV—13. 6. 1825.
Neuville Karol, tkacz w Wieluniu, IV—25. 6. 1829.
Newachowicz Leon, † 1831, adm. rz. dochodów konsumc., IV—21. 1. 1823.
Neyer, r. tyt., szef warsztatów sztycharskich, IV—27. 7. 1824.
Niemyski Wojciech, † 27. 9. 1853, rewizor jeneralny pomiarów, IV—24. 5. 1829.

Nieniewski Cyprjan, † 22. 7. 1852, kom. nadzoru skarb. w kom. woj. augustow., [IV—26. 12. 1820.
Niepokoyczycki Benedykt Wilhelm, * 7. 4. 1796, nacz. wydz. koresp. zagr. B. Pol., [III—6. 1. 1830.
Niepokoyczycki Wincenty, † 6. 4. 1863, czł. kom. rz. w. r. i ośw. publ., III—13. 6. 1825.
Niewęgłowski Józef, audytor w sztabie placu Warszawy, III—25. 6. 1829.
Niewiadomski Honorat, urz. kom. rz. przychodów i skarbu, IV—10. 5. 1824.
Niewiadomski Jakób, szef biura w k. rządowej wojny, III—17. 10. 1820.
Niewiadomski Stanisław, prezydent Kielc, IV—23. 1. 1823.
Nikorowicz Józef, prez. tryb. cyw. dep. krakowskiego, II—1. 12. 1815.
Nikitin, gen.-major w. rosyjskich, II—27. 9. 1829.
Nikitin, urz. IX-ej kl., IV—23. 1. 1823.
Noffok Jan, † 11. 7. 1846, kapitan p. grenadjerów gwardji, adj. gen. Rautenstraucha, [III—16. 5. 1827.
Norwid Jan, † 25. 7. 1835, kom. deleg. do obw. marjampolskiego, III—19. 10. 1826.
Nosow, kapitan 48 p. strzelców pieszych w. ros., IV—25. 6. 1829.
Nowakowski Józef, † 17. 12. 1830, kapitan 7-go p. p. linjowej, III—2. 12. 1823.
Nowakowski Leon, sędzia pokoju, czł. kom. centr. dept. siedleckiego, III—1. 12. 1815.
Nowakowski Ludwik, rachmistrz izby obrachunkowej, IV—30. 11. 1824.
Nowakowski Stanisław, † 23. 11. 1841, poseł pow. tarnogrodzkiego, III—1. 12. 1815, [II—13. 6. 1825.
Nowicki Antoni, * 1789, † 19. 6. 1848, r. t., III—26. 4. 1818, II—z. gw. 26. 6. 1827.
Nowicki Józef, adjunkt głównej apteki wojskowej, IV—10. 5. 1824.
Nowicki Józef, gen. bryg., † 29. 11. 1830, sekr. jen. k. rz. wojny, II—16. 10. 1820.
Nowodworski Franciszek, † 27. 5. 1865, archiw. izby obrachunkowej, IV—24. 5. 1829.
Nowowiejski Feliks, * 12. 10. 1782, komisarz obw. opoczyńskiego, IV—26. 4. 1818, [III—24. 5. 1829.
Nowowiejski Stanisław, * 10. 5. 1793, † 16. 2. 1861, nacz. sekcji skarb. k. woj. [podlas., IV—24. 5. 1829.

Oberfeld Jan, adjunkt wydz. wojsk.-polic. komisji wojew. kaliskiego, IV—24. 5. 1829.
Obniski Franciszek, deputowany okręgu gminnego siedleckiego, II—13. 6. 1825.
Obrazow, urzędnik kl. X-ej, IV—23. 1. 1823.
Obrębski Sylwester, † 3. 3. 1836, nacz. sekcji skarb. kom. wojew. augustowskiego, [II—5. 10. 1830.
Obrębski Walenty, poborca obwodu lipnoskiego, IV—24. 5. 1829.
Obreskow Aleksander Michajłowicz, poseł rosyjski w Stuttgardzie, II—30. 11. 1824.
Ochocki Józef, obywatel województwa kaliskiego, IV—26. 4. 1818.
Odyniec Wincenty, radca tytularny, IV—1. 12. 1815.
Ojrzanowski Antoni ks., proboszcz w Sobowie, IV—24. 5. 1829.
Ojrzanowski Kajetan, † 27. 4. 1863, kontroler izby obrachunkowej, IV—30. 11. 1824.
Okołow Jerzy, † 23. 9. 1828, r. st., IV—21. 1. 1817, III—25. 1. 1817, II—28. 1. 1817,
Okołowicz Ignacy, właściciel Konstantynowa, IV—28. 7. 1823.
Olchowski, r. st. ros., nacz. wydz. handlu zagranicznego, III—12. 3. 1828.
Olszański Józef, pisarz sądu ziemskiego wileńskiego, IV—24. 8. 1824.
Olszański Józef, podpor. weteranów, IV—22. 5. 1830.
Olszewski Jan, urzędnik byłego biura likwidacji, IV—16. 8. 1825.

Olszyński Ignacy, referent wydziału dóbr rządowych, IV—24. 5. 1829.
Omelianienko, urzędnik 8 kl. ces. ros., III—25. 6. 1829.
Onoszko Jan, ks. prof. wydz. teolog. uniw. warszawskiego, II—24. 5. 1829.
Orłowski Ludwik † 3. 8. 1843, kontroler kas i rach. w kom. wojew. podlask., IV—24. 5. 1829.
Orzechowski Feliks, buchalter Banku Polskiego, IV—24. 5. 1829.
Osiński Ludwik * 24. 8. 1775. † 27. 11. 1838, pisarz tryb. najw., dyr. teatru nar. III—1. 12. 1815.
Osiński Stanisław * 1790 † 7. 4. 1839, referent k. rz. p. i skarbu, III—19. 10. 1826.
Osławski Walenty † 15. 8. 1823, prezes tryb. cyw. 1-ej inst. wojew. sandom. II—26. 12. 1820.
Osten Sacken bar. Karol, as. kolegj. min. spraw. zagran., III—13. 11. 1818.
Osten-Sacken bar. Robert, urz. min. spraw. zagr. ros., III—29. 4. 1818, II—21. 6. 1829.
Ostromęcki Andrzej, podsędek pow czerskidgo, III—24. 5. 1829.
Ostrowski Antoni † 27. 10. 1825, sędzia apelacyjny, III—1. 12. 1815.
Ostrowski Feliks * 25. 3. 1783, sztabs chirurg, IV—22. 10. 1820.
Ostrowski Hilary, nacz. sekcji poborów w k. rz. prz. i sk., IV—21. 5. 1822, III—5. 2. 1828.
Ostrzykowski Józef, inżynier w kom. rząd. spraw. wewn. i policji, IV—24. 5. 1829.
Otocki Felicjan † 1831, sędzia pokoju pow. szadkowskiego, III—24. 5. 1829.
Otto, radca kolegjalny, sekretarz W. Ks. Marji Sachsen Weimar, III—24. 6. 1829.
Owidzki Joachim † 26. 12. 1829, poseł sejmu, prezes t. p. nauk w wojew lubels. II—1. 12. 1815.

(c. d. n.) *Stanisław Łoza.*

Sprawozdania i Recenzje.

Oelsnitz v. d. Ernst: Ein Exlibris des nachmaligen Bischofs von Ermland Johannes Dantiscus. Altpreussische Geschlechterkunde. 5 Jahrg. 1931, H. 2, (Königsberg i. Pr.).

Autor książki „Herkunft und Wappen der Hochmeister des Deutschen Ordens 1197—1525" publikuje rzekomo nieznany exlibris Jana Dantyszka, późniejszego biskupa warmińskiego i w krótkich słowach omawia życiorys tego wybitnego dostojnika kościelnego i męża stanu.

Exlibris ów znajduje się na wewnętrznej okładce dzieła wydanego w r. 1508 w Augsburgu p. t.: „Remissorium samt dem weichpilde und lehenrecht", którego autorem był Ecken von Repchau. Przedstawia on herb Dantyszka t. j. na tarczy dwudzielnej, w prawej połowie srebrnej skrzydło orle czarne, a w lewej połowie czarnej skrzydło orle srebrne, nad hełmem bez korony takież dwa skrzydła o barwach czarnej i srebrnej, a w środku złota lira. Herb ozdobiony pięknemi labrami, wykonany został stylowo i ze zrozumieniem zasad heraldycznych prawdopodobnie przez jakiegoś zagranicznego artystę, u którego Dantyszek, bawiąc tak często na obczyźnie, musiał go zamówić.

Późniejsze jego exlibrisy przedstawiają herb ten udostojniony przywilejem cesarza Karola V, co miało nastąpić około roku 1529. Exlibris opisany przez autora znany był już szwedzkiemu uczonemu O. Walde'mu, który w dziele „Storhetstidens litterära Krigsbyten" (O szwedzkich wojennych zdobyczach literackich), Upsala, 1916, t. I, str. 78-9 i fig. 5 i 6 ogłosił dwa oryginalne exlibrisy Dantyszka.

Z. Wd.

Chmiel Adam: Domy krakowskie. Ulica Sławkowska. Część I. (Liczby or. nieparzyste 1—25). Bibljoteka Krakowska Nr. 73. Kraków, 1931, str. 130.

Gdy na Zachodzie istnieje już obfita literatura zajmująca się historją starych kamienic, u nas ten dział literatury urbanistycznej rozwija się bardzo powoli ku szkodzie historyka sztuki, kultury, no i w dużej mierze genealoga rodów mieszczańskich i szlacheckich.

Nie może już dziś wystarczać „Przechadzka kronikarza po rynku krakowskim" pióra J. Wawel Louis'a (Kraków, 1890), który aczkolwiek jako prawnik i historyk położył w innych dziedzinach zasługi, to jednak cytowana jego praca nie była wydana krytycznie z powołaniem się na źródła, stąd braki w niej duże, które trzeba będzie jeszcze wypełnić — nowem opracowaniem.

Autor podanej w nagłówku pracy ma już wyrobioną opinję doskonałego znawcy Starego Krakowa. Przed kilku laty ukazały się dwie jego prace o kamienicach ulic św. Jana i Florjańskiej.

Wkrótce i Poznań znalazł naśladowcę w osobie Marji Wicherkiewiczowej, która w pracy „Rynek poznański i jego patrycjat" (Poznań, 1925) dała nam ciekawe szczegóły o kamienicach rynku poznańskiego. Do tej drobnej bibljografji historycznej starych kamienic przybył ostatnio interesujący artykuł K. Römera: „Co nam mówią stare wileńskie kamienice? (Ateneum Wileńskie, R. VII, 1930, str. 229). Ale to byłoby wszystko. Na podobne prace nie zdobył się dotychczas ani Lwów, ani Warszawa.

P. Chmiel w sposób nadzwyczaj sumienny opisuje wygląd zewnętrzny i wewnętrzny każdej kamienicy, omawiając szerzej walory artystyczne domu o ile na to zasługują, podaje ścisłe dane o właścicielach, sięgające chronologicznie częstokroć do połowy XVI wieku. Dość często zdarzające się zmiany właścicieli nieruchomości dają nam ciekawą galerję mieszczan, przeważnie bogatszych kupców lub rzemieślników, ale właścicielami bywała niejednokrotnie i szlachta, dygnitarze i urzędnicy związani bliżej z dworem królewskim. Są i szczegóły o mieszkańcach kamienic. W końcu historyk znajdzie tu cenny materjał do dziejów mieszczaństwa, ich stosunków majątkowych i kulturalnych, a genealog filjacje mieszczan i szlachty.

Przesuwają się przed czytelnikiem nazwiska wybitniejszych rodzin jak: Cyrusów, a po uzyskaniu szlachectwa Cyrusów — Sobolewskich, Wierzbiętów z których pochodził znany drukarz krakowski Maciej, Dembińskich i z nimi spokrewnionych Czackich i Morsztynów, Wodzickich, Wężyków i w in.

Sumiennie wykorzystany przez autora bogaty materjał archiwalny odtwarza nam obraz z przeszłości miasta. Na część drugą nie będziemy zapewne długo czekali.

T. I.

Sprawy Towarzystwa.

Dnia 23 listopada 1931 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Oddziału Warszawskiego P. T. H.

Mając na celu dalszy rozwój zadań Towarzystwa oraz potrzebę szerszego zainteresowania członków zagadnieniami, związanemi z heraldyką, genealogją i naukami pokrewnemi, Zarząd powziął uchwałę urządzania raz na miesiąc (z wyjątkiem miesięcy letnich) posiedzeń dla członków Towarzystwa. Na każdem posiedzeniu wygłoszony będzie referat naukowy, poczem obecni będą mogli zabierać głos w dyskusji.

Pierwsze takie posiedzenie odbędzie się w lutym b. r., o czem członkowie będą zawiadomieni oddzielnie.

Zarząd Oddziału Warszawskiego P. T. H. zwraca się do wszystkich członków Towarzystwa z prośbą o zgłaszanie referatów na dalsze miesiące.

Na odbytem w dniu 7 grudnia 1931 r. posiedzeniu Zarządu Głównego w Warszawie pod przewodnictwem prof. W. Semkowicza zakomunikowano na zasadzie sprawozdania drukarni Uniw. Jagiel., że ukazanie się XI-go „Rocznika Heraldycznego" spodziewać się można w ciągu miesiąca lutego b. r., poczem przystąpi drukarnia bezzwłocznie do wydania XII-go Rocznika, który obejmie pracę Zygmunta hr. Lasockiego o rodzie Dołęgów. Główne Walne Zgromadzenie P. T. H. postanowiono zwołać około 7 lutego 1932 r. w Warszawie.

Zarząd Oddz. Warsz. P. T. H.

Zagadnienia i Odpowiedzi.

Zagadnienie Nr. 101.

Józef Ignacy Trembecki h. Prus I, (syn Stefana i Marji z Majewskich), dzierżawca Boguniowic i (od 1842 r.) właściciel Żurowej k. Jasła, żołnierz 4 p. p. Ks. W., urodził się w 1797 r. a zmarł w r. 1855 w Żurowej. Ożenił się w r. 1809 z Zofją z Trzetrzewińskich h. Tępa Podkowa (1. v. Maciejowa Królikowska) i miał z niej dzieci: Kunegundę, Marjannę i Onufrego, lekarza,

ożenionego z Walerją Głębocką (herbu ?), córką Józefa i Wiktorji z Radomyskich.

Proszę uprzejmie Sz. Członków o podanie dat i miejscowości urodzin, ślubów i zgonów Józefa i Stefana oraz imienia dziadka Stefana. Gdzie urodził się (w 1812 r.) i zmarł (w 1890 r.) Onufry T. bezpotomnie?

Jaki stopień pokrewieństwa zachodził między Józefem a poetą królewskim, Stanisławem T.?

J. D.

Zagadnienie Nr. 102.

1. Czyją córką była Joanna Trzebińska, około 1735 r. żona Antoniego Jasieńskiego h. Dołęga? (por. odpowiedź na Zag. Nr. 30, str. 190).

2. Czyją córką była Gertruda Rybińska, urodzona w latach między 1740 a 1762, w 1786 r. jeszcze żyjąca, jako żona Józefa Jagmina h. Pelikan, krajczego trockiego vel żmudzkiego, dziedzica dóbr Ros, parafji Bartniki, pow. kalwaryjskiego (dzisiejsza Litwa Kowieńska).

S. K.

Zagadnienie Nr. 103.

W Metryce Koronnej ks. 3, f. 162 v. znajduje się akt wydany w r. 1416 niejakiemu Mikołajowi sędziemu — na prawo niemieckie dla nowo zakładanych puszcz, wsi i osiedli: Niemiczyna, Kamienia, Międzylesia, Szolńska i innych w pow. ciechanowskim. Akt jest uszkodzony i dla tego nie można zeń dojść, w jakim sądzie zasiadał ten Mikołaj jako sędzia. Proszę uprzejmie o wiadomość, gdzie mógł bym się dowiedzieć o tym Mikołaju, gdzie był sędzią i jak długo?

S. Z.

Zagadnienie Nr. 104.

Czyją córką była Franciszka z Ledóchowskich, żona Fryderyka Augusta hr. Miączyńskiego, starosty krzepickiego? W papierach rodzinnych są wzmianki raz, iż była córką Franciszka, wojewody czernichowskiego i Ludwiki z Denhoffów, gdzieindziej, że rodzicami jej byli Józef, starosta korlikowski i Konstancja z Aleksandrowiczów. Która z tych notat wyraża rzeczywistość?

A. K.

Zagadnienie Nr. 105.

W sprawie sukcesji po kanoniku Antonim Przegalińskim wywodzili się w sądzie pokoju okręgu żelechowskiego w 1866 r. od Józefa Przegalińskiego, który z pierwszej żony Mysłowskiej pozostawił: 1) Katarzynę 1. v. Szufkajłło, 2. v. Szaniawską, 2) Teklę za Czerniewiczem, 3) Bogumiłę za Rabińskim, z drugiej zaś żony Katarzyny Leszczyńskiej miał: 4) Antoniego księdza w Tuchowiczach, kanonika katedralnego Podlaskiego, który zmarł w Tuchowiczach dn. 1/13 sierpnia 1856 r., 5) Józefę za Pawłem Zdziarskim, właścicielem Lisikierza pow. łukowskiego, z której: a) Ignacy-Jakób Z. ożeniony z Izabellą z Adamowskich, pozostawił córki Marję i Wandę; b) Aleksandra za Brodowskim w Warszawie, 6) Jana, którego syn Robert-Alfred P., 7) Tomasza tegoż dzieci: Aleksander i Aniela Józefowa Stępowska; 8) Marjannę za Franciszkiem Księżopolskim, której dzieci: Aurela, Florentyna, Lucyna, Hipolit i Feliks.

Skąd pochodzi rodzina Przegalińskich i jaki przysługuje jej herb oraz jak nazywali się rodzice wymienionego Józefa?

Z jakich Leszczyńskich pochodziła Katarzyna, druga żona Józefa P.?

Jakie jest pochodzenie Pawła Zdziarskiego h. Gozdawa, właściciela (w latach czterdziestych zeszłego stulecia) dóbr Lisikierz i Ławki woj. Lubelskiego?

H. J.

Zagadnienie Nr. 106.

Matką Mikołaja Wyżyckiego, arcybiskupa lwowskiego (1736—1757) była Zaboklicka, córka Nikodema, wojewody podolskiego. Komu wiadome, jak jej było na imię?

L. P.

Zagadnienie Nr. 107.

Czyim synem był Józef Sosnowski herbu Nałęcz, dziedzic Dźwinogrodu i Czerniejowa pod Lwowem, starosta brzeski, marszałek sejmu w 1764 r., wojewoda połocki, hetman polny litewski, którego córka Ludwika, urodzona z Tekli Despot-Zenowicz, wyszła za Józefa Lubomirskiego, pana na Przeworsku, urodzonego w 1751 r., a zmarłego 1817 r. w Równem.

Eska.

Odpowiedź na zagadnienie 20.

Teresa z Dworzańskich Antoniowa Grabowska była prawdopodobnie córką Ignacego Dworzańskiego herbu Rola, (Boniecki - Herb. t. V, str. 121 i Uruski - Rodzina, t. III, str. 306), który w r. 1784 sprzedał część Kruszelnicy (w pow. stryjskim) Grochowskiemu.

Tenże Ignacy dowiódł swoje szlacheckie pochodzenie przed podolską deputacją wywodową 5.X.1802 r., a jego synowie: Lucjan i Paweł oraz Piotr-Paweł, Feliks-Klemens i Antoni-Onufry-Win-

centy, legitymowali się w latach 1832, 1835 i 1846 również na Podolu.

Wobec tego, że ród Dworzańskich pochodzi z Korony i dopiero Ignacy przeniósł się w końcu XVIII wieku z Małopolski na Podole, wnioskować by należało, że Teresa, która przed 1806 r. wyszła za Antoniego Grabowskiego (herbu Rawicz), właściciela Aleksandrówki, byłego majora W. P., córką być musiała świeżo przybyłego w tamte strony, jedynego z Dworzańskich Ignacego.

Ponieważ znany mi przedstawiciel tego rodu prof. Jan Dworzański zmarł w 1910 r. w Krakowie, przy ulicy Bernardyńskiej 9, może ktoś z Sz. Członków P. T. H., zamieszkały w środkowej Małopolsce, zechce uprzejmie sprawdzić w dostępnych Mu źródłach, czy moje przypuszczenie jest ścisłe.

J. Z.

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 30.

W Archiwum Głównem akt dawnych w Warszawie, znajduje się w księgach Siewierskich grodzkich Relationum Inductarum Ks. 4, f. 1, 3 i 3 v. akt z r. 1776 z dnia 13 stycznia, w którym Michał de Kuczków Kuczkowski, oberstleutnant wojska kor. (vicecolonellus ex. r.) i Zofja z Kmitów, córka niegdyś Kazimierza de Wola Kmity i Marjanny z Mieroszowskich, dobra odziedziczone po tychże rodzicach: Niegowoniczki koło Siewierza (in palatinatu et districtu cracoviensi) darowują dzieciom swoim, synowi i córkom: Marcjanowi Kuczkowskiemu (exerct. serenissimi Borussorum regis praefecto) oraz Teresie zamężnej za Stanisławem Ciosnowskim, Agnieszce za Mikołajem Jasieńskim (exerc. regni capitani) i Elżbiecie niezamężnej.

H. J.

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 91.

Jahołkowski Marceli-Cyprjan jest właścicielem Łukonicy, pow. Słonim, poczta Hołynka k/Słonima, gmina Stara Wieś.—Jahołkowscy Władysław i Zofja są właścicielami Kuźliczyna, gmina Brodnica, poczta Juchnowicze, pow. Łuniniec, Polesie.—Jahołkowska Marja-Wincentyna, Jesmanowie: Władysław-Samuel-Franciszek, Melanja-Paulina i Paulina-Klementyna, oraz Pełchowska Stefanja-Lucja, są właścicielami Berdowicz, gmina Kostrowicze, poczta tamże, pow. Słonim, woj. Nowogrodzkie.

St. O.

Członkowie Polsk. Tow. Heraldycznego.

Przystąpili w charakterze Człon. Zwyczajnych:

do Oddziału Lwowskiego: Litwinowicz Stanisław, Toustogłowy, p. Zborów, woj. Tarn.

do Oddziału Warszawskiego: Jarmołowicz Jan, sędzia Najw. Tryb. Admin. — Warszawa, ul. Trembacka 10.

Mlączyński hr. Jan Antoni — Lublin, Krak. Przedmieście 20.

Słuszkiewicz Zdzisław — Warszawa, Aleja Róż 10.

Pokwitowanie uiszczonych kwot w r. 1931.

Sprzedaż odręczna: Ułaszyn Dr. Henryk, (13 zł. 55 gr.)—Gebethner i Wolff, (15 zł. 30 gr.)

Wpłacili do Oddziału Lwowskiego za rok 1930: Krzepela Józef, (24 zł.).

Za rok 1931: Litwinowicz Stanisław, (12 zł.).

Za rok 1932: Lasocki hr. Zygmunt, (12 zł.) — Ułaszyn prof. Henryk, (12 zł.).

Wpłacili do Oddziału Warszawskiego za rok 1931: Arkuszewski Kazimierz, (24 zł.) — Kamocki Franciszek, (12 zł.) — Jarmołowicz Jan, (5 zł. wpis i 24 zł.) — Jasiołkowski Wacław, (15 zł. porto) — Lekszycki Jerzy, (24 zł.) — Litwinowicz Stanisław, (12 zł. ze Lw.).

Za rok 1932: Borkiewicz Seweryn, (12 zł.) — Czapski-Hutten ks. prał. Stanisław, (18 zł.) — Frankowski Wawrzyniec, (12 zł. ze Lw.) — Gosiewski Tadeusz, (24 zł.) — Kamocki Franciszek, (12 zł.) — Konarski Szymon, (24 zł.) — Lasocki hr. Zygmunt, (12 zł. ze Lw.) — Łoś hr. Stanisław, (24 zł.) — Łoza Stanisław, (12 zł.) — Mlączyński hr. Jan Antoni, (5 zł. wpis i 24 zł.) — Moszyński hr. Jan, (24 zł.) — Podczaski Dr. Władysław, (18 zł.) — Ponikiewski Stefan, (24 zł.) — Rusiecki Stanisław, (24 zł.)—Słuszkiewicz Zdzisław, (5 zł. wpis i 24 zł.).

W myśl § 9 Statutu oraz uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 22.VI. 1930 r. i uchwały Zarządu Głównego z dnia 19.IX.1931 r., wkładki członkowskie należy uiszczać w ciągu miesiąca stycznia, przyczem P. T. członkowie z Oddziału Lwowskiego winni należność przekazać do P. K. O. konto № 153.091, członkowie zaś Oddziału Warszawskiego do P. K. O. konto № 21.621.—Odpowiedni blankiet płatniczy dołączony jest do № 1-go „Miesięcznika".

Celem zapewnienia punktualnej rozsyłki organów P. T. H. najuprzejmiej proszę Sz. Członków o niezwłoczne uiszczanie swoich wkładek w całości po 24 zł

Jerzy Odrowąż Pieniążek
Skarbnik Zarządu Głównego.

ERRATA.

W N rze 4, str. 95, Miesięcznika z 1931 r. w Pokwitowaniu uiszczonych kwot z r. 1931, w rubryce Sprzedaż odręczna: Frankowski Wawrzyniec, winno być zamiast (56 zł.), (43 zł. 70 g.), a w rubryce—Wpłacili do Odd. Lw. za rok 1932: należy dopisać: Frankowski Wawrzyniec, (12 zł.).

Na początku r. b. ukaże się w druku tom XI Rocznika Heraldycznego, zawierający pracę p. Ludwika Wyrostka p. t. „Ród Dragów — Sasów".

Résumés français des articles.

Incriptiones clenodiales. Extrait des registres judiciaires du district de Liw, (1464—1477) **par Sigismond Wdowiszewski.**

Texte et commentaire de dix inscriptions qui énumèrent de nombreux témoins et indiquent leurs armoiries.

Etudes sur la noblesse du territoire de Zawkrze aux XV-e et XVI-e siècles par le **Comte Sigismond Lasocki.**

Dans cette troisième partie de ses études, l'auteur s'occupe de la famille Strzegowski (armoiries: Dołęga). Etablissant leur généalogie depuis 1406, il distingue trois branches: les descendants des deux premières occupaient des fonctions importantes et prirent ensuite les noms de Bartnicki et Narzymski. La troisième branche, véritable „nid de loups", ne se distingua que par les luttes fratricides entre ses membres.

Miscellanea — Un sceau énigmatique par Louis Pierzchała.

Un sceau appartenant a Jean (Iwan) Radomiński maréchal de la cour du prince Kaźko de Stettin et Dobrzyń au XIV-e siècle, ou bien peut étre a son gendre Nicolas, conservé dans les archives d'Etat à Königsberg en Prusse orientale, tend a faire croire, que Jean Radomiński n'appartenait pas à la lignée des Pierzchała.

Les chevaliers de l'Ordre de Saint Stanislas (1815 — 1830) par **St. Łoza.**

Suite de la liste alphabétique (voir les fascicules 5 et 8 de 1930, ainsi que les fascicules 2, 5, 10, et 12 de 1931).

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: **Oskar Halecki.**

Do komitetu redakcyjnego należą: **Józef ks. Puzyna i Zygmunt Wdowiszewski.**

Nakładem Oddziału Warsz. Polsk. Tow. Heraldycz. Druk L. Nowaka w Warszawie, Warecka 12, tel. 244-99.